

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZAVEDENÍ TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA
OPAKOVANÉ SPÁCHÁNÍ PŘESTUPKU PROTI
MAJETKU**

Autor práce: Jan Zbrojka
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Tímto bych chtěl velmi poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Josefu Kříhovi za odborné vedení, nové podněty a doporučení.

Dále bych chtěl poděkovat Mgr. et Mgr. Vladislavu Hřebíčkoví za jazykovou korekturu a cenné připomínky.

ABSTRAKT

ZBROJKA, J. *Zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti majetku : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 87 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Josef Kříha.

Klíčová slova: přestupek, přečin, recidiva, trestní odpovědnost, majetek, správní orgán, správní řízení, policejní orgán, trestní řízení

Bakalářská práce se zabývá méně závažnou formou kriminality – krádežemi, které podle výše způsobené škody spadají do přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkového zákona“) a z hlediska „de lege ferenda“ zavedením trestní odpovědnosti za jejich opakované spáchání. V této souvislosti je zjišťována opodstatněnost ochrany veřejného práva v rámci poukazované zkoumané problematiky nástroji trestního práva. Ve smyslu „de lege ferenda“ je řešen návrh konkrétní skutkové podstaty příslušného trestného činu a vznik či změna dalších právních norem, jež by byly pro aplikaci této skutkové podstaty potřebné. Praktická část se zabývá i důsledky, jež by zavedení trestního postihu recidivy přestupků proti majetku přineslo do činnosti správních orgánů a orgánů činných v trestním řízení z hlediska jejich vytiženosti a nových požadavků spojených s dokazováním.

ABSTRACT

ZBROJKA, J. *The Introduction of the Criminal Liability for Recombitment of Administrative Delict against Property : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 87 p. Supervisor : Mgr. Josef Kříha.

Key words: offense, misdemeanour, relapse, criminal responsibility, property, administrative authority, administrative proceedings, police authority, criminal proceedings

The bachelor thesis deals with a less serious type of crime, namely theft which, according to the amount of damages, belongs to offenses against property according to § 50 paragraph 1 point. a) Act No. 200/1990 Coll. Offences, as amended (hereinafter referred to as "Infractions Act") and in terms of "de lege ferenda" introduction of criminal liability for committing them again. In connection with this, the bachelor thesis investigates the merits of public Law protection within remittance of the issues by criminal Law instruments. In terms of "de lege ferenda" the proposal of particular merits of concerned offense is dealt with as well as the origin and/or change of other legal rules of law which would be needed for use of the merits. The practical part also deals with consequences which introduction of criminal sanctions of recidivism of offenses against property would bring to administrative authorities and bodies active in criminal proceedings from the point of view of their utilization and new demands connected with proving.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 SOUČASNÉ MOŽNOSTI POSTIHU DROBNÝCH KRÁDEŽÍ VE SPRÁVNÍM A TRESTNÍM ŘÍZENÍ	12
2.1 Postih krádeže coby přestupku proti majetku ve správním řízení.....	12
2.2 Způsoby řešení přestupků proti majetku ve správním řízení.....	15
2.2.1 Blokové řízení	15
2.2.2 Příkazní řízení	16
2.2.3 Správní řízení	17
2.2.4 Zpřísnění postihu za přestupky proti majetku podle zamýšlené novely zákona o přestupcích	20
2.2.5 Sankce a jejich efektivita	21
2.3 Postih krádeže coby trestného činu	24
2.3.1 Postih drobných krádeží v trestním řízení.....	24
2.3.2 Možnosti při uložení trestní sankce za trestný čin krádeže	27
2.3.3 Tresty a jejich efektivita.....	28
3 CENTRÁLNÍ REGISTR PŘESTUPKŮ	31
3.1 Historie a současnost Centrálního registru přestupků	31
3.1.1 Současný stav evidování přestupků proti majetku	32
3.1.2 Vládní návrh na zřízení evidence přestupků	34
3.2 Důvody pro a proti	35
4 SYSTÉM „TŘIKRÁT A DOST“	38
4.1 Historie trestání opakovaného spáchání přestupku	38
4.2 Důvody proti a pro vznik systému „tříkrát a dost“	40
4.3 Princip systému „tříkrát a dost“	42
4.3.1 Kriminologicko-psychologický exkurz k osobě pachatele	42

5 APLIKACE SYSTÉMU „TŘIKRÁT A DOST“ DO TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	44
5.1 Konstrukce skutkové podstaty.....	47
5.2 Věcná a místní příslušnost k řízení ve věci	48
5.3 Požadavky na dokazování	49
6 DOPAD ZAVEDENÍ SYSTÉMU „TŘIKRÁT A DOST“ NA ČINNOST SPRÁVNÍHO ORGÁNU A POLICEJNÍHO ORGÁNU	53
6.1 Hypotézy	53
ZÁVĚR.....	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
SEZNAM TABULEK	69
SEZNAM GRAFŮ	70
SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá na první pohled takzvaným „bagatelním“ druhem kriminality - drobnými krádežemi. V této souvislosti se jedná především o krádeže, při nichž způsobená škoda nepřesahuje hranici škody nikoli nepatrné, tedy 5 000,- Kč.¹ V takovém případě pachatel svým jednáním naplňuje pouze skutkovou podstatu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona. Typickými zástupci drobných krádeží jsou krádeže potravin a kosmetiky v prodejnách, újezdy od benzínových čerpacích stanic bez uhrazení odebraných pohonných hmot anebo krádeže barevných kovů.

Při pohledu na odhady odborníků se však tento druh kriminality již tak bagatelním nejeví. Podle odhadu britské agentury Centre for Retail Research, která se ve své činnosti zaměřuje na celosvětové mapování kriminality v prodejnách, se v roce 2011 odcizilo v českých obchodech zboží za 9,6 miliardy korun.² Pro bližší představu je v příloze č. I uveden přehled celosvětových maloobchodních ztrát podle států v roce 2011. Příloha č. II pak dokládá nelichotivé 12. místo České republiky ve ztrátách podle států dle procenta z tržeb. Jen za rok 2013 se u českých obchodníků počítá se ztrátou 10 miliard korun, jež budou způsobeny právě krádežemi zboží. Mluvčí společnosti Ahold Czech republic a.s., která provozuje síť prodejen Albert, Dagmar Krausová k tomuto problému pro zpravodajský server Lidovky.cz uvedla: „*Bohužel počet krádeží v obchodních řetězcích skutečně narůstá, za první tři měsíce letošního roku se zvedla vlna krádeží téměř o třetinu.*“³ To ve stejném článku potvrzuje i jednatel bezpečnosti agentury Samcor s.r.o., Samuel Korbíni, který k věci řekl: „*Počet krádeží vzrostl letos oproti loňskému roku zhruba o 50 procent.*“⁴

Při pohledu na tato nelichotivá čísla je nutno připomenout, že jednou ze základních povinností státu je poskytnutí právní ochrany. Jestliže současná právní úprava postihu drobných krádeží nepůsobí preventivně a neodrazuje pachatele před

¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 383.

² Center for Retail Research. *The Global Retail Theft Barometer 2011* [on-line]. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://www.retailresearch.org/grtb_currentsurvey.php>.

^{3, 4} JÚZLOVÁ, P. *Češi ukradnou z obchodů miliardy. Amnestie situaci zhoršila* [on-line]. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://byznys.lidovky.cz/cesi-ukradnou-z-obchodu-miliardy-amnestie-situaci-zhorsila-p4b-/firmy-trhy.aspx?c=A130526_223052_firmy-trhy_vs>.

pácháním protiprávní činnosti, je na orgánech nadaných legislativní pravomocí, aby přijaly opatření zpřísnující represi.

Vážná diskuze o zpřísnění represe vůči pachatelům, kteří se opakovaně dopustili vybraných druhů přestupků, včetně přestupků proti majetku, přišla za vlády Petra Nečase. Ke vzniku registru přestupků a s ním spojené zpřísnění odpovědnosti za přestupkovou recidivu včetně možného trestního postihu za recidivu vybraných druhů přestupků se vláda přihlásila ve svém programovém prohlášení ze dne 4. srpna 2010.⁵

Konkrétní návrh na zpřísnění postihu opakovaných druhů přestupků předložila vláda Petra Nečase Poslanecké sněmovně ČR v červenci roku 2013. Projednávání návrhu zákona však skončilo společně s rozpuštěním poslanecké sněmovny v srpnu roku 2013. Tento návrh zákona novelizuje především stávající zákon o přestupcích, v němž, jak je shora uvedeno, zpřísnuje pokuty za opakované spáchání vybraných druhů přestupků a poprvé je zde uveden návrh na zavedení Elektronického centrálního registru přestupků. Zcela ale rezignuje na zavedení trestní odpovědnosti za recidivu vybraných druhů přestupků.

Bakalářská práce se z hlediska „de lege ferenda“ drží myšlenky na trestní postih opakovaného spáchání přestupků proti majetku. V práci je řešena potřebnost zavedení tohoto institutu do českého trestního práva z hlediska ochrany společnosti. V návaznosti na to je pak v práci navržena nová skutková podstaty trestného činu krádeže a vznik či změna dalších právních norem, zejména zákona, jímž by byl zřízen Centrální registr přestupků. Práce se zabývá také důsledky, jež by zavedení tohoto institutu přineslo do činnosti správních orgánů a orgánů činných v trestním řízení z hlediska jejich vytíženosti a požadavků na dokazování.

⁵ ČESKO. VLÁDA. *Programové prohlášení Vlády České republiky*. Vláda České republiky. 2010, s. 20.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění, zda je v současné době potřebné zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti majetku - tzv. systémem „třikrát a dost“ z hlediska škodlivosti činu pro společnost.

V tomto bodě bude v práci provedena analýza předchozích českých trestněprávních norem a norem týkající se přestupkového jednání a trestání recidivy deliktů proti majetku a za pomoci metody analogie budou hledána řešení vhodná pro uplatnění v současných právních normách. Dále bude provedena komparace sankcí ukládaných podle přestupkového zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013, podle novely přestupkového zákona, která je v legislativním procesu a trestů ukládaných podle trestního zákoníku. Dále bude užito metody komparace a analogie, při které budou v ustanovení § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestního zákoníku“) zjišťovány stejné vlastnosti, které jej spojují s korespondujícím ustanovením § 50 přestupkového zákona. V neposlední řadě bude užita metoda generalizace, která na základě zjištěných množin stejného druhu dosažených z předešlých shora popsanych metod zkoumání umožní zobecnit, zda by se zavedení trestní odpovědnosti opakované spáchání přestupku proti majetku stalo účinným nástrojem ochrany společnosti a adekvátním postihem pachatele.

V návaznosti na hlavní cíl bakalářské práce je pak z hlediska „de lege ferenda“ demonstrovat její **další dílčí cíl** reflektující zhodnocení možností a návrh skutkové podstaty trestného činu, kterou by byla zavedena trestní odpovědnost za opakované spáchání přestupku proti majetku.

Práce bude vycházet z analýzy ustanovení § 205 odstavce 1 a odstavce 2 trestního zákoníku z hlediska jejich struktury. Zároveň bude provedena komparace obou těchto shora uvedených odstavců z hlediska obsažených trestních sankcí, k čemuž musí být přihlédnuto při hodnocení nebezpečnosti skutku pro společnost a ukládání trestu.

Závěrečným dílčím cílem je v užší optice zhodnotit dopad zavedení systému „třikrát a dost“ na činnost správních orgánů a policejních orgánů v obvodech městských částí Praha 2, Praha 5 a Praha 13, které spadají pod místní příslušnost Obvodního ředitelství policie Praha II.

Tato výzkumná část se bude opírat o analýzu nápadu přestupků proti majetku na území Obvodního ředitelství policie Praha II vedených v interních informačních systémech Policie České republiky, Krajského ředitelství hl. m. Prahy.

V bakalářské práci bude také proveden řízený rozhovor s vedoucími pracovníky správních orgánů, kteří se zabývají zpracováním přestupkové agendy, k zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti majetku.

2 SOUČASNÉ MOŽNOSTI POSTIHU DROBNÝCH KRÁDEŽÍ VE SPRÁVNÍM A TRESTNÍM ŘÍZENÍ

2.1 Postih krádeže coby přestupku proti majetku ve správním řízení

Přestupky proti majetku uvedené v ustanovení § 50 přestupkového zákona jsou v České republice druhou nejčastěji páchanou skupinou přestupků.⁶ Na pomyslném prvním místě tohoto pomyslného žebříčku jsou přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Na třetím a čtvrtém místě jsou přestupky proti občanskému soužití podle § 49 přestupkového zákona a přestupky na úsek veřejného pořádku podle § 47 přestupkového zákona.⁷ V tabulce č. 1 uvedené údaje potvrzují v aktuální podobě i statistické výstupy zveřejněné v roce 2013 Ministerstvem vnitra ČR.

Tabulka č. 1: Počet zjištěných přestupků v letech 2011 a 2012⁸

	2011	2012
Proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zák. č. 361/2000 Sb., o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	433826	409441
Proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona	190526	175112
Proti občanskému soužití podle § 49 přestupkového zákona a na úseku veřejného pořádku podle § 47 přestupkového zákona	119524	113611
Ostatní přestupky	25570	24058
Na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 přestupkového zákona	21163	17068

^{6,7} KUČEROVÁ H., HORZINKOVÁ E. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha, 2009, s. 219.

⁸ ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2012*. Praha, 2013, s. 25.

I pro přestupky proti majetku platí obecné zásady odpovědnosti pachatele za jejich spáchání. Za přestupek je odpovědný ten, kdo v době spáchání činu dovršil patnáctý rok svého věku a zároveň byl v době spáchání činu příčetný. Pachatelem neboli subjektem může být kdokoliv. Z hlediska subjektivní stránky je nutné úmyslné zavinění.⁹

Ustanovením § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona je chráněn každý majetek před jeho úmyslným poškozováním těmi formami útoků, které jsou zde taxativně vyjmenovány.¹⁰ V dosud účinném znění se tedy přestupku podle shora uvedeného ustanovení dopustí ten:

„kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí.“¹¹

Pro vymezení pojmu krádež, zpronevěra a podvod se analogicky použije ustanovení § 205, § 206 a § 209 trestního zákoníku. Přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona formou krádeže se dopustí ten, *„kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní.“¹²*

Hranice výše škody nepatrné odvisí od ustanovení § 138 trestního zákoníku, které stanoví výši škody nikoliv nepatrnou. Konkrétně se jedná o částku do 5.000,- Kč.¹³ Analogicky s trestním zákoníkem se postupuje i při stanovení výše škody, při němž se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení věci v předešlý stav. Přiměřeně se postupuje při stanovení výše škody na jiné majetkové hodnotě.¹⁴

Podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se přestupku dopustí také ten, kdo se o takové jednání pokusí. I v tomto bodě se pro definici pokusu užije analogicky ustanovení § 21 odst. 1 trestního zákoníku. Přestupek proti majetku je spáchán tehdy,

⁹ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 27-35.

¹⁰ ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 9. vyd. Praha, 2002, s. 129.

¹¹ ČESKO. Zákon č. 265/2001, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 102, s. 6421.

^{12, 13, 14} ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 383.

jestliže jednání bezprostředně směřuje k dokonání přestupku a jehož se pachatel dopustí v úmyslu přestupek spáchat, jestliže k dokonání přestupku nedošlo.¹⁵

¹⁵ KUČEROVÁ H., HORZINKOVÁ E. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha, 2009. s. 220.

2.2 Způsoby řešení přestupků proti majetku ve správním řízení

2.2.1 Blokové řízení

Jedná se o specifický druh řízení o přestupku. Je charakteristické jednoduchostí a neformálností, což umožňuje urychlené a efektivní projednání přestupků a menší administrativní zátěž dotčených osob a správních orgánů.¹⁶

K projednání přestupků proti majetku podle § 50 přestupkového zákona jsou v souladu s ustanovení § 86 písm. a) přestupkového zákona oprávněny orgány policie (Policie České republiky), případně správní orgány obcí, v jejichž působnosti je projednání těchto přestupků. Obecní policie je oprávněna k projednání přestupků proti majetku v blokovém řízení podle § 86 písm. d) přestupkového zákona, jakožto přestupků, jejichž projednávání je v působnosti obce.

Tabulka č. 2: Způsob vyřešení zjištěných přestupků ze strany P ČR a obecní policie¹⁷

	2011	2012
Blokové řízení	476 739	449 646
Oznámení podle § 58 odst. 1 PřesZ nebo odevzdání podle § 58 odst. 3 písm. a) přestupkového zákona	163 535	150 603
Odložení podle § 58 odst. 3 písm. b) přestupkového zákona	133 533	123 397

Podmínky pro projednání přestupku v blokovém řízení jsou uvedeny v § 84 odst. 1 přestupkového zákona, přičemž všechny musí být splněny kumulativně. Přestupek musí být spolehlivě zjištěn, k jeho projednání nepostačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit.

¹⁶ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 405.

¹⁷ ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2012*. Praha, 2013, s. 25.

Pro přestupky proti majetku podle § 50 přestupkového zákona platí obecné ustanovení pro výši pokuty podle § 13 odst. 2 přestupkového zákona. Podle tohoto ustanovení lze uložit pokutu do 1 000,- Kč. U mladistvého se výše pokuty snižuje na polovinu, v tomto případě může tedy pokuta činit nejvýše 500,- Kč.¹⁸

K projednání přestupku v blokovém řízení se užívají pokutové bloky. V případě, že pachatel nemůže pokutu na místě zaplatit, vydá se mu blok na pokutu na místě nezaplacenou s poučením o způsobu zaplacení pokuty, o lhůtě její splatnosti a o následcích nezaplacení pokuty.¹⁹

2.2.2 Příkazní řízení

Příkazní řízení, nebo též mandátní řízení, je dalším druhem zkráceného řízení o přestupku. Je upraveno v § 87 přestupkového zákona. Jeho hlavní předností je neformálnost, rychlost postihu a hospodárnost řízení.²⁰ Na rozdíl od blokového řízení není třeba souhlas podezřelého s projednáním věci v příkazním řízení a rovněž ani jeho doznání viny. Na překážku rozhodnutí ve věci v příkazním řízení není ani to, že podezřelý z přestupku nesouhlasí s jeho zaviněním.²¹ K projednání přestupků v příkazním řízení jsou věcně příslušné správní orgány obcí.

Podmínky pro projednání přestupků v příkazním řízení jsou dány kumulativně v § 87 odst. 1 přestupkového zákona. Vydání příkazu je možné, jestliže nejsou důvodné pochybnosti o tom, že se obviněný z přestupku dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení.

V příkazním řízení nelze projednat návrhové přestupky. U přestupků proti majetku podle § 50 přestupkového zákona se o návrhový přestupek jedná v případě, že je spáchán mezi osobami blízkými. V příkazním řízení nelze ani projednat nárok na náhradu škody. Příkaz lze proto vydat za předpokladu, že nárok na náhradu škody, která přestupkem vznikla, není vůči správnímu orgánu uplatněn. V příkazním řízení nelze podle § 19 odst. 2 přestupkového zákona projednat přestupek mladistvého.²²

V příkazním řízení odpadá provedení ústního jednání a dokazování. Podezřelý z přestupku tak nemá možnost uplatnit svá procesní práva a proto je oprávněn podat

^{18, 21, 22} JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 121-428.

¹⁹ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 824.

²⁰ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 2. rozšířené vydání. Praha, 2003, s. 799.

proti příkazu opravný prostředek. Tímto opravným prostředkem je odpor, kterým se příkaz ruší a správní orgán pokračuje v prvoinstančním řízení.

V příkazním řízení lze jako sankci uložit napomenutí nebo pokutu. Pokuta v příkazním řízení může být uložena v souladu s ustanovením § 13 odst. 2 přestupkového zákona ve výši až 4 000,- Kč.

2.2.3 Správní řízení

Jestliže nebyl přestupek projednán v blokovém nebo příkazním řízení, anebo byl-li proti příkazu podán podezřelým z přestupku odpor, nařídí správní orgán v prvostupňovém řízení obligatorně ústní jednání, ke kterému jsou přizváni všichni účastníci řízení. Ústní jednání za přítomnosti obviněného má význam pro zajištění jeho práva na obhajobu, práva klást otázky svědkům, práva navrhopvat důkazy apod. Ústní jednání je zásadně neveřejné, což vychází z § 49 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších přestupků (dále jen „správního řádu“). Veřejné ústní jednání je možné na návrh účastníka řízení za splnění podmínek uvedených v § 49 odst. 3 správního řádu.²³

V přestupkovém řízení je nutné úplně a nepochybně zjistit a dokázat vinu obviněného, zjistit další skutečnosti důležité pro meritorní rozhodnutí, které jsou třeba pro určení druhu a výměry trestu, případně pro zjištění důvodů zániku trestnosti apod. Dalšími okolnostmi, které jsou nutné pro rozhodnutí, jsou například zjištění existence a výše způsobené škody anebo okolnosti důležité pro další procesní postup správního orgánu. Obviněný z přestupku není povinen dokazovat žádné skutečnosti svědčící v jeho prospěch, není povinen vypovídat a ani jeho doznání nezavazuje správní orgán povinnost přezkoumat všechny okolnosti případu.²⁴

Bylo-li pachatelem spácháno více přestupků, o kterých nebylo ještě rozhodnuto, je správní orgán povinen o nich vést společné řízení podle § 57 přestupkového zákona. Předpokladem je, že je jako správní orgán věcně, funkčně a místně příslušný k projednání všech sbíhajících se přestupků. Společné řízení se koná také proti všem pachatelům, jejichž přestupky spolu souvisejí a jsou projednávány tímž orgánem. Sankce se ukládá dle § 12 odst. 2 přestupkového zákona.²⁵

^{23, 24, 25} HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 7. vyd. Praha, 2009, s. 466-467.

Výrok rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným, musí obsahovat též popis skutku s označením místa a času jeho spáchání, vyslovení viny, druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, o započtení doby do doby zákazu činnosti, o uložení ochranného opatření, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení.²⁶

Za přestupky proti majetku podle § 50 přestupkového zákona lze uložit všechny sankce podle § 11 odst. 1 přestupkového zákona:

a) napomenutí

Jedná se o nejmírnější sankci, která má především výchovnou funkci. Napomenutí lze uložit za každý přestupek, jestliže dle názoru správního orgánu takováto sankce k projednání přestupku postačuje. Uložením sankce napomenutí je přestupek vyřešen a pro pachatele přestupku dále nevzniká žádná další povinnost.²⁷

b) pokuta

Za přestupky proti majetku lze v klasickém správním řízení uložit pokutu do výše 15 000,- Kč. Pokuta je nejpoužívanější sankcí majetkové povahy, kterou je možno uložit za každý přestupek.²⁸ Uložení pokuty má především funkci preventivní a zároveň represivní. Při ukládání a její výměře je třeba přihlídnout ke kritériím pro uložení sankce uvedené v § 12 odst. 1 přestupkového zákona. Zejména se přihlíží k:²⁹

- k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům,
- k okolnostem, za nichž byl přestupek spáchán,
- k míře zavinění,
- k pohnutkám,
- a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.

²⁶ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 823.

²⁷ KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha, 2009. s. 52-58.

^{28, 29} JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 64-88.

Pokutu může správní orgán uložit za každý přestupek, a to samostatně nebo i s jinou sankcí, s výjimkou napomenutí.³⁰

c) propadnutí věci

Sankci propadnutí věci lze uložit, jestliže věc náleží pachateli a věc byla ke spáchání přestupku užita (jejím použitím nebo jejím prostřednictvím pachatel naplnil skutkovou podstatu přestupku) nebo určena (byla sice ke spáchání přestupku určena, ale ke spáchání přestupku ještě nedošlo), anebo byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou.³¹

Propadnutí věci je jedním z druhů sankcí, kterou lze uložit samostatně nebo s jinou sankcí. Možnost jejího uložení nemusí být výslovně uvedena ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo v jiném zákoně. Účelem této sankce je nejenom zamezení možnosti dalšího páchaní přestupku, ale i odejmutí prospěchu ze spáchaného přestupku.³²

d) zákaz pobytu

Sankce zákazu pobytu byla zakomponována do přestupkového zákona jeho novelizací zákonem č. 494/2012 Sb., s účinností od 1. července 2012. Zavedení této nové sankce v přestupkovém zákoně bylo motivováno snahou o posílení účinnosti sankčních ustanovení a posílení obecné vymahatelnosti práva.³³

Sankce zákazu pobytu blíže upravená v ustanovení § 15a přestupkového zákona je zaměřena k ochraně místních záležitostí veřejného pořádku. Má stejný důsledek i smysl jako stejnojmenný trest podle § 75 trestního zákoníku. Jde o zásah do ústavně garantovaného práva na svobodu pohybu a pobytu, které je garantováno v čl. 14 Listiny základních práv a svobod, za účelem vyloučit pachatele z místa, s nímž je spojována jeho protiprávní činnost.³⁴

Ačkoliv smyslem zavedení této sankce bylo posílení vymahatelnosti práva a zpřísnění postihu pachatelů přestupků, jeho využitelnost v praxi je značně

^{30, 31, 32} JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 64-88.

³³ ČESKO. SKUPINA POSLANCŮ. *Návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona ve znění zákona č. 306/2009 Sb.* [on-line]. Praha : Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2011 [cit. 2013-11-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=431&ct1=0>>.

³⁴ MATES P., ŠEMÍK K. Zákaz pobytu jako sankce za přestupek. *Trestněprávní revue*. 2013, č. 3, s. 67.

komplikovaná. Pro uložení zákazu pobytu musí být splněny následující kumulativně dané podmínky:³⁵

- uložit lze jen za přestupky uvedené ve zvláštní části přestupkového zákona nebo jiného zákona,
- přestupek byl spáchán úmyslným jednáním významně narušujícím místní záležitosti veřejného pořádku,
- pachatel byl v posledních dvanácti měsících přede dnem spáchání přestupku pravomocně uznán vinným z přestupku za obdobné jednání, kterého se dopustil na území stejné obce, a
- uložení takové sankce je nezbytné k zajištění ochrany místních záležitostí veřejného pořádku na území obce; sankce zákazu pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt nebo hlášený pobyt podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Sankce spočívá v tom, že se pachatel nesmí po dobu jejího trvání, což může být nejvýše tři měsíce, zdržovat na území obce, nebo v její části, v níž se opakovaně dopustil přestupku. V praxi se tedy může jednat o celé město, městskou část nebo obvod; u menších obcí se zákaz pobytu může vztahovat pouze na ulici, několik ulic či jinak vymezenou část obce, například katastrální území.³⁶

2.2.4 Zpřísnění postihu za přestupky proti majetku podle zamýšlené novely zákona o přestupcích

V souvislosti s návrhem novelizace přestupkového zákona je navrhováno rovněž zpřísnění sankcí, jež lze za přestupky proti majetku ve správním řízení uložit.

V případě blokového řízení je navrhováno zvýšení pokuty ze současné výše do 1 000,- Kč až na částku do 5 000,- Kč. U příkazního řízení navrhuje zákonodárce zvýšení pokuty ze současné maximální výše 4 000,- Kč až do 10 000,- Kč.³⁷

Při klasickém správním řízení se taktéž výrazně zvyšuje horní hranice pokuty z nynějších 15 000,- Kč na 20 000,- Kč. Novela zavádí diferenciaci mezi samotnými

^{35, 36} MATES P., ŠEMÍK K. Zákaz pobytu jako sankce za přestupek. *Trestněprávní revue*. 2013, č. 3, s. 67.

³⁷ ČESKO. VLÁDA. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2013, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1107&ct1=0>>.

pachateli, respektive přihlíží k jejich správně-trestní kariéře. V této souvislosti je navrhováno zvýšení horní hranice pokuty až na částku 30 000,- Kč nebo zákaz pobytu v případě opakovaného spáchání přestupku. Opakovaným spácháním přestupku je myšlen případ, kdy pachatel spáchá přestupek, jestliže od jiného přestupku stejného druhu, z něhož byl uznán vinným, neuplynulo dvanáct měsíců.³⁸

Opakované spáchání přestupku je nově zmiňováno v ustanovení § 12 přestupkového zákona, v němž jsou uvedeny okolnosti, k nimž se přihlíží při určení druhu a výměře sankce. Logicky tedy vyplývá, že opakované spáchání přestupku je v této souvislosti bráno jako přitěžující okolnost, která umožňuje a pro správní orgán odůvodňuje uložení citelnější sankce, potažmo prakticky uložení vyšší pokuty.³⁹

Zákonodárcem je vůči přestupkům proti majetku navrhována i změna ochranných opatření, respektive ustanovení § 17 přestupkového zákona, který upravuje omezující opatření. Nově se mají omezující opatření, jež spočívají v zákazu navštěvování určených veřejně přístupných míst a místností, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky, vztahovat i na přestupky proti majetku podle § 50 přestupkového zákona. Omezující opatření lze uložit pouze spolu se sankcí, nejdéle na dobu jednoho roku, a to s podmínkou, že existuje přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a omezujícím opatřením, které má být uloženo. Při ukládání omezujícího opatření musí správní orgán přihlídnout k povaze a závažnosti spáchaného přestupku a osobním poměrům pachatele.⁴⁰

2.2.5 Sankce a jejich efektivita

Podstatou efektivity správního trestu, tedy sankce, není jeho přísnost, ale neodvratitelnost jeho uložení. Správní tresty mají své místo tam, kde jiné prostředky (i neprávní) nevedou k cíli nebo jsou nedostatečné. Je třeba si uvědomit, že sankce ukládaná za správní delikt nemá charakter „kriminálního“ trestu, není stigmatizující, ale je spíše přísným připomenutím nutnosti dodržovat právní řád, spojeným nejčastěji s peněžitou újmou.⁴¹

^{38, 39, 40} ČESKO. VLÁDA. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2013, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1107&ct1=0>>.

⁴¹ PRÁŠKOVÁ, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vyd. Praha, 2013, s. 41-170.

Současné sankce i jejich navrhované zpřísnění se opírají především o finanční postih pachatele ve formě **pokut**, ať již ukládaných v rámci blokového, příkazního či klasického správního řízení. S ohledem na ostatní možnosti správního trestání se jeví tato sankce jako prakticky jediná použitelná. Její účinnost je však značně diskutabilní. Například u přestupků projednaných správním orgánem Úřadu Městské části Praha 5 je úspěšnost doručení rozhodnutí přibližně 95 % (z toho 40 % tzv. fikcí doručení), u příkazů je to pak přibližně 60 % (z toho 70 % tzv. fikcí doručení). Uložené pokuty jsou pak uhrazeny v 50 % případů.⁴² V příloze č. III je pro dokreslení vytíženosti správních orgánů uveden nápad přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona spáchaných ve formě krádeže, které byly oznámeny správním orgánům v rámci Obvodního ředitelství policie Praha II v období let 2012-2013. Je třeba si uvědomit, že pachatelé se dopouští přestupků proti majetku, respektive drobných krádeží, zejména z důvodu finanční či hmotné nouze. Uložení pokuty nemajetné osobě, která ji nemůže nebo ji ani nemá zájem uhradit (bezdomovci, osoby zneužívající návykové látky), je neefektivní a postrádající preventivní a výchovný účel. Ve vztahu k navrhovanému zvýšení pokut za přestupky proti majetku, uvedla JUDr. Baumruková následující: „*U pachatelů přestupků, u kterých je dobytnost pohledávky nulová, navýšení pokut jako prevence nepomůže.*“⁴³ V krajním případě se může stát počátkem dluhové spirály, která pachatele nutí k další přestupkové nebo trestné činnosti za účelem uhrazení svých pohledávek. Zvýšení pokut v navrhované novele zákona o přestupcích ve všech možných formách jejich uložení se jeví jako čistě alibistické opatření, jehož cílem má být demonstrování tvrdšího postihu přestupkového jednání. Nasnadě je jednoduchá otázka: pakliže přestupce nemá na uhrazení částku 4 000,- Kč uloženou mu v příkazním řízení, jakým způsobem uhradí zvýšenou pokutu ve výši 10 000,- Kč? A jakým způsobem tuto pohledávku správní orgán vymůže?

S velkou nadějí se hledělo na zavedení sankce **zákazu pobytu**. Efektivnost této sankce je však značně snížena samotným procesním postupem. Uvedenou sankci nelze uložit v rámci příkazního řízení. Ve věci je tedy nutné provádět klasické přestupkové řízení, k jehož průběhu je třeba zajištění přítomnosti účastníků řízení. Nasnadě je tedy otázka, jakým způsobem správní orgán doručí do vlastních rukou předvolání či samotné rozhodnutí ve věci. Pachatelé přestupků, proti kterým je tento institut zaveden,

⁴² Rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 5, ze dne 7. března 2014.

⁴³ Rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 13, ze dne 7. března 2014.

se rekrutují především z řad bezdomovců či chronicky kriminálně závadových osob, jejichž místo pobytu je čistě formální. Pro doručení lze využít takzvanou fikci doručení podle § 24 správního řádu, čímž se ale poněkud vytrácí smysl uvedené sankce, spatřovaný v rychlosti řešení přestupku. Eventuelně lze v rámci správního řízení o přestupku v souladu s § 32 odst. 1 písm. d) správního řádu ustanovit osobě neznámého pobytu, nebo osobě, jíž se prokazatelně nedaří doručovat, opatrovníka. Proti uloženému zákazu pobytu lze podat odvolání v souladu s ustanovením § 81 odst. 5 přestupkového zákona, jež má odkladný účinek a s ohledem na nějž je třeba vyčkat právní moci. To může protáhnout lhůtu až do doby, kdy již bude možnost postihu za přestupek prekludována.⁴⁴ Zároveň komplikovanost samotného řízení pro uložení této sankce může správní orgány odrazovat od jejího uložení. Problematičnost ukládání této sankce dokladuje i to, že například v rámci činnosti správních orgánů úřadů městských částí Praha 5 a Praha 13, nebyla tato sankce dosud uložena. JUDr. Baumruková k věci uvedla: „Sankce dle § 11 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích v našich poměrech prozatím využita nebyla. Řada případů je řešena v příkazním řízení, ve kterém zákaz pobytu stejně jako zákaz činnosti či propadnutí věci nelze vyslovit. Dále situaci komplikuje zákonná podmínka stanovená v § 15a odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, tedy adresa trvalého pobytu pachatele přestupku (včetně osob evidovaných pobytem na úřední adrese) a v neposlední řadě doručitelnost těchto rozhodnutí.“⁴⁵ Oproti tomu JUDr. Wróbel na dotaz k současným zkušenostem s uložením sankce zákazu pobytu stručně uvádí: „Zatím ne. Vynaložená práce pro uložení této sankce v takto nastaveném systému se nevyplatí.“⁴⁶ Příloha č. IV zobrazuje procentuální rozložení pachatelů přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona dle místa jejich trvalého pobytu, kteří se svého protiprávního jednání dopustili na území obvodního ředitelství policie Praha II v letech 2012 až 2013. Z grafu vyplývá, že 59 % pachatelů má trvalé bydliště na území hl. m. Prahy; 49 % tvoří osoby s trvalým pobytem mimo území hl. m. Praha nebo cizí státní příslušníci.

⁴⁴ MATES P., ŠEMÍK K. Zákaz pobytu jako sankce za přestupek. *Trestněprávní revue*. 2013, č. 3, s. 67.

⁴⁵ Rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 13, ze dne 7. března 2014.

⁴⁶ Rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 5, ze dne 7. března 2014.

2.3 Postih krádeže coby trestného činu

2.3.1 Postih drobných krádeží v trestním řízení

I v současné době existují trestně-právní nástroje, které umožňují postihnout pachatele drobných krádeží podle § 205 trestního zákoníku. Jedná se o využití dvou odlišných institutů trestního práva, při nichž lze jednání pachatele naplňující svým jednáním skutkovou podstatu přestupku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona spáchaný ve formě krádeže, posoudit jako:

a) pokračující přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku

O pokračující přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku se bude jednat v případě využití ustanovení § 116 trestního zákoníku (pokračování v trestném činu). Pro aplikaci tohoto ustanovení je nutné, aby jednání pachatele splňovalo následující podmínky:⁴⁷

- útoky musí naplňovat, byť i v souhrnu, stejnou skutkovou podstatu,
- musí být vedeny jednotným záměrem,
- musí být spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení,
- blízkou časovou souvislostí.

Pro splnění první podmínky musí pachatel jednotlivými dílčími útoky naplnit skutkovou podstatu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona ve formě krádeže a zároveň musí být v souhrnu překročena hranice škody nikoliv nepatrné, tedy 5 000,- Kč.

Po subjektivní stránce jsou jednotlivé útoky, z nichž každý naplňuje znaky téhož trestného činu, spojeny jedním a týmž záměrem v tom smyslu, že pachatel již od počátku zamýšlí alespoň v nejhrušších rysech i další útoky a že po objektivní stránce se tyto jednotlivé útoky jeví jako postupné realizování tohoto jediného záměru.⁴⁸

U druhé podmínky se nevyžaduje úplná totožnost způsobu spáchání jednotlivých útoků, přičemž tuto podmínku je třeba vykládat v souvislosti s obsahem společného záměru.⁴⁹

⁴⁷ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 2. vyd. Plzeň, 2010, s. 97-98.

^{48, 49} ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vyd. Praha, 2012, s. 1293.

Důležitou podmínkou, která je jednotlivými orgány činnými v trestním řízení posuzována individuálně dle místních zvyklostí, je blízká časová souvislost jednotlivých skutků. Zpravidla se u pokračování v trestném činu vymezuje v rámci dnů až týdnů. V rámci Obvodního ředitelství policie Praha II se tato doba u předmětné problematiky s přihlédnutím k četnosti jednotlivých skutků stanovuje až na tři měsíce od doby spáchání prvního útoku.

Souvislost v předmětu útoku spočívá v tom, že pachatel napadá též předmět útoku. Vzhledem k tomu, že však zákon vyžaduje jen souvislost v předmětu útoku, nemusí být předmět útoku zcela totožný.⁵⁰

Při splnění uvedených podmínek bude jednání pachatele kvalifikováno jako pokračující přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Za uvedené trestně-právní kvalifikace je pachatel **ohrožen trestní sazbou do dvou let**.⁵¹

b) přečin krádeže podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku

Speciální recidiva u trestného činu krádeže, jež podmiňuje vznik trestní odpovědnosti pachatele, byla do novodobého trestního práva hmotného zavedena dne 1. ledna 1992 novelizací trestního zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona (dále jen „trestního zákona“). Zde byla začleněna do ustanovení § 247 odst. 1 trestního zákona jako jedna z alternativ objektivní stránky pod písmenem e). V průběhu let došlo k několika změnám, které upravovaly podmínky vzniku trestní odpovědnosti pachatele.

Tento institut byl přejat i do nové kodifikace trestního práva hmotného, do zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Nově byla speciální recidiva u trestného činu krádeže upravena do samostatné skutkové podstaty v § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Pozitivní změnou bylo zpřísnění postihu za spáchání speciální recidivy krádeže, jež byl stanoven **v trestní sazbě šest měsíců až tři léta**.⁵² Negativní stránkou bylo to, že nebylo možné trestně stíhat pachatele, kteří byli v době účinnosti předchozího trestního zákona odsouzeni nebo potrestáni v posledních třech letech za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) trestního zákona anebo trestného činu loupeže podle § 234 trestního zákona.⁵³ Novelizací trestního zákoníku zákonem č. 330/2011 Sb., s účinností od 1. prosince 2011, však došlo k nápravě navrácením do původního stavu

⁵⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vyd. Praha, 2012, s. 1293.

^{51, 52} ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 399.

⁵³ ZBROJKA, J. *Specifika trestných činů proti majetku*. Praha, 2013, s. 14-15.

objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu krádeže podle předchozího trestního zákona.

Ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku tedy postihuje speciální recidivu, které se pachatel dopustí naplněním skutkové podstaty krádeže nezávisle na výši způsobené škody. Pro vznik trestní odpovědnosti v tomto případě postačí, že pachatel svým jednáním naplní byť jen skutkovou podstatu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona ve formě krádeže. Při tom musí být ale splněna zásadní podmínka předchozího odsouzení nebo potrestání pachatele za takový čin v posledních třech letech.

Jako klíčové lze označit právě pojmy odsouzení a potrestání. Odsouzením se rozumí odsouzení za trestný čin, pokud odsuzující rozsudek nabyl právní moci, přičemž není třeba, aby došlo k výkonu uloženého trestu. Potrestání znamená předchozí trestní postih pachatele, v rámci něhož byl pachatel pravomocně odsouzen a navíc vykonal celý jemu uložený trest či jen jeho část.⁵⁴

Za takový čin se považují trestné činy krádež podle § 205 trestního zákoníku (dříve § 247 trestního zákona), anebo loupež podle § 173 trestního zákoníku (dříve § 234 trestního zákona).⁵⁵

Při posuzování jednání pachatele optikou ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku je nutné přihlídnout k míře společenské škodlivosti vzhledem k výši způsobené škody. K této otázce neexistuje jednotné stanovisko a právní kvalifikace jednotlivých případů se řeší ad hoc dle takzvaného okresního práva. Jako orientační hraniční hodnotu škody, která odděluje trestní a přestupkové řízení, lze považovat částku 500,- Kč. V případech, ve kterých se škoda pohybuje pod částkou 500,- Kč, se musí přihlídnout k předmětu útoku.⁵⁶ Tolerováno tak bývá běžné zboží určené k živobytí, nikoliv ale například luxusní potraviny jako jsou tuňákové konzervy, alkoholické nápoje nebo kosmetika.

⁵⁴ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 520/2002. In *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky*. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/B559A17E1E799A5BC1257A4E006A6055?openDocument&Highlight=0,>.

⁵⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 2. vyd. Praha, 2012, s. 1990.

⁵⁶ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 184/2002. In *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky*. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/2EDC0374E5030963C1257A4E006AC174?openDocument&Highlight=0,>.

2.3.2 Možnosti při uložení trestní sankce za trestný čin krádeže

Oba případy postihu drobných krádeží v trestním řízení spadají v rámci trestných činů do podkategorie přečinů. V případě kvalifikace činu jako pokračujícího přečinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku je pachatel ohrožen trestní sazbou do dvou let. Jedná-li se o přečin krádeže podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku, hrozí pachateli trest odnětí svobody v trvání šest měsíců až tři léta.

Právě hranice trestní sazby je důležitá pro ukládání trestu pachateli. Je důležité si uvědomit, že podle § 55 odst. 2 trestního zákoníku lze nepodmíněný trest odnětí svobody uložit za trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje pět let jen za podmínky, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život.⁵⁷

Vedle trestu odnětí svobody u nás existují i alternativní řešení trestních věcí. Jedná se o jednak o **hmotně-právní alternativy**, které můžeme dále rozdělit:⁵⁸

a) alternativní tresty

- obecně prospěšné práce
- domácí vězení
- podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody
 - prosté
 - s dohledem

b) alternativy k potrestání

- upuštění od potrestání
- podmíněné upuštění od potrestání s dohledem

Na rozdíl od správního trestání umožňuje trestní zákoník uložení dalších, vedlejších trestů za spáchání přečinu krádeže. Jedná se zejména o tyto trestní sankce:⁵⁹

- a) peněžitý trest,
- b) propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- c) zákaz činnosti,
- d) zákaz pobytu,

^{57, 59} ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 365-366.

⁵⁸ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha, 2012, s. 286-301.

e) vyhoštění.

Dále lze využít i **procesní alternativy** k standardnímu trestnímu řízení – tzv. odklony v trestním řízení:⁶⁰

- a) podmíněné zastavení trestního stíhání
- b) narovnání
- c) podmíněné odložení podání návrhu na potrestání
- d) odstoupení od trestního stíhání mladistvého

O trestně-procesním odklonu lze v souvislosti s drobnými krádežemi uvažovat zejména v případech osob dosud netrestaných (neodsouzených) s přihlédnutím k jejich komplexním sociálním vztahům. Rovněž u recidivistů lze v ojedinělých případech využít popisované instituty, a to v případech, kdy od posledního odsouzení či potrestání, nebo od zahlazení odsouzení, po delší dobu vedly tyto osoby řádný život.

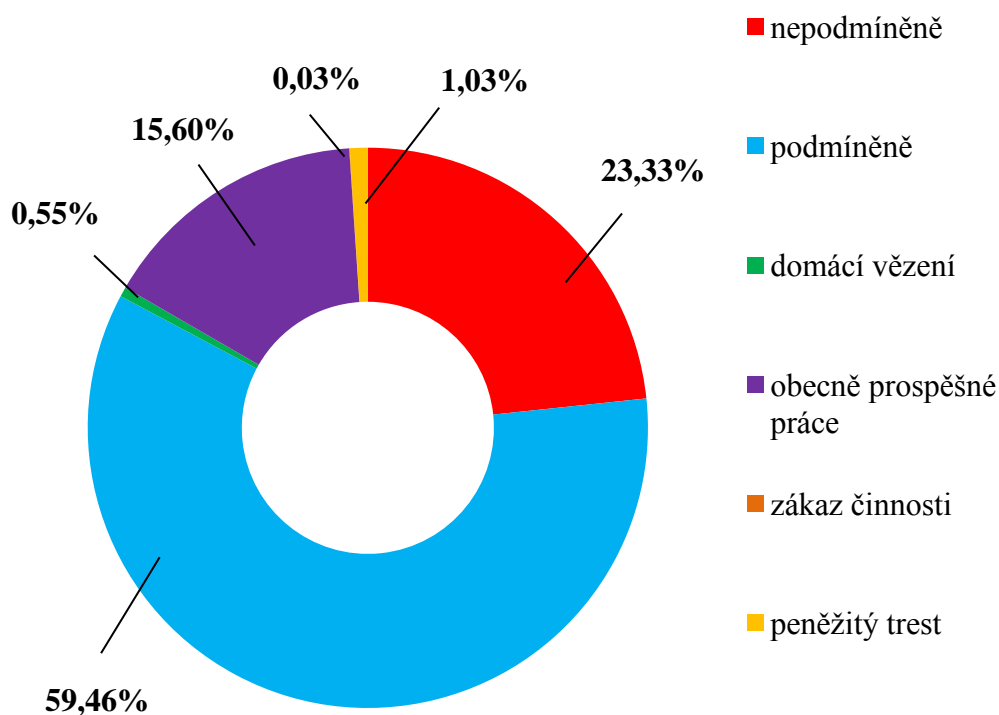
2.3.3 Tresty a jejich efektivita

Ve statistice kriminality Ministerstva spravedlnosti ČR lze nalézt výstupy o uložení jednotlivých trestů pouze k jednotlivým trestným činům, nejsou tedy tak podrobné, aby zobrazovaly jednotlivé poddruhy toho či onoho trestného činu. V příloze č. V je uvedena podrobná tabulka s jednotlivými tresty, které byly uloženy v letech 2011 a 2012 za trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákoníku v rámci České republiky a na hl. m. Prahy. Ze zde uvedených údajů byly vypracovány procentuální výstupy, které jsou uvedeny a zobrazeny níže v grafech.

Ze statistiky kriminality Ministerstva spravedlnosti ČR vyplývá, že v roce 2012 byl za trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákoníku nejčastěji ukládán trest podmíněně odložený trest odnětí svobody a nepodmíněným trestem odnětí svobody. Tyto druhy trestů jsou ukládány v téměř 83 % případů. Z alternativních trestů je nejvíce využíván trest obecně prospěšných prací. Ostatní druhy trestů nejsou prakticky využívány a jejich uložení se pohybuje v počtu jednotek za rok.

⁶⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha, 2012, s. 286-301.

Graf č. 1: Percentuální podíl jednotlivých trestů uložených za trestný čin krádeže v České republice za rok 2012⁶¹

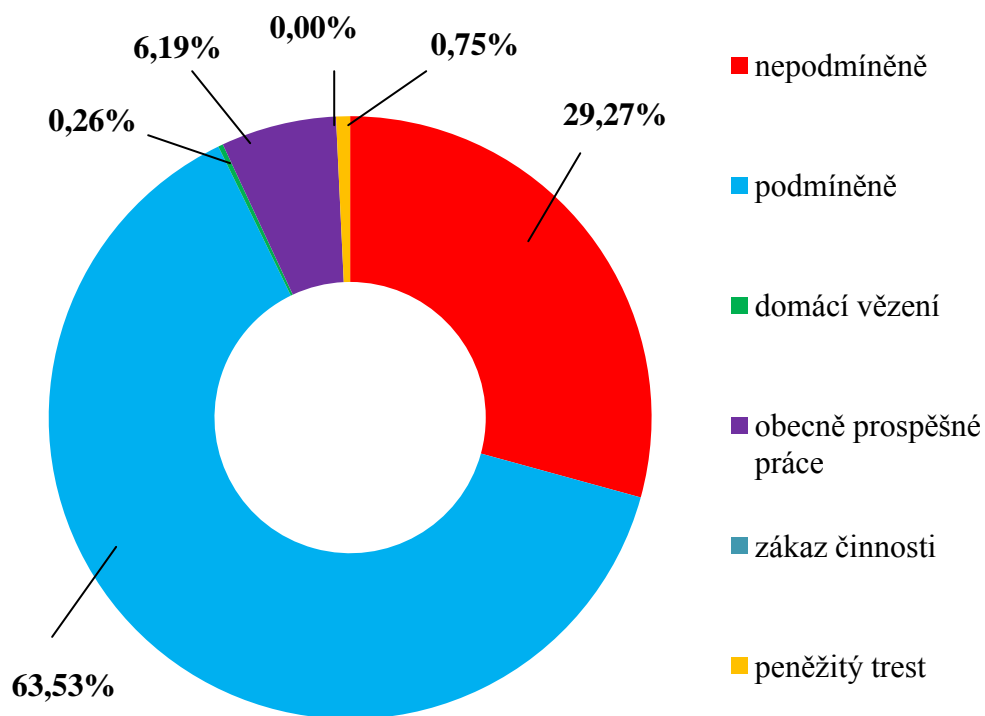

Ještě markantnější jsou tyto statistické údaje v případě trestného činu krádeže podle § 205 trestního zákoníku projednávaného v roce 2012 soudy na území hl. m. Prahy. Zde zaobírají podmíněně odložené tresty odnětí svobody a tresty odnětí svobody téměř 93 % ze všech uložených trestů. Trest obecně prospěšných prací byl uložen pouze v 6 % případů.

Tato nelichotivá bilance ukazuje na nepružné využívání škály trestů, která je umožněna trestním zákoníkem. Možnou příčinou však může být i dosud nezavedený systém elektronických náramků pro kontrolu dodržování režimu domácího vězení, jenž v současné době závisí pouze na kontrole odsouzených ze strany Probační a mediační služby ČR.

⁶¹ ČESKO. *Statistická ročenka kriminality 2012*. Praha, 2012, s. 144.

Graf č. 2: Percentuální podíl jednotlivých trestů uložených za trestný čin krádeže v hl. m. Praze za rok 2012⁶²

⁶² ČESKO. *Statistická ročenka kriminality 2012*. Praha, 2012, s. 144.

3 CENTRÁLNÍ REGISTR PŘESTUPKŮ

3.1 Historie a současnost Centrálního registru přestupků

Myšlenka na zřízení evidence přestupků je stará takřka 15 let. První pokusy o její zřízení se datují do roku 1999. Usnesením vlády č. 125 ze dne 17. února 1999 bylo uloženo ministerstvu vnitra připravit legislativní předpoklady pro vytvoření registru některých správních trestů. Vytvoření tohoto registru bylo spojováno s přípravami věcného záměru zákona o správním trestání. Od projektu centrálního registru bylo upuštěno z důvodu předpokládané finanční náročnosti.⁶³

Další nezdařený pokus o zavedení evidence přestupků byl uskutečněn v roce 2003, ve kterém bylo ministerstvu vnitra na základě Vládního programu proti korupci uloženo, aby analyzovalo možnost vytvoření registru některých správních trestů a navrhlo legislativní a organizační řešení pro jeho zavedení.⁶⁴

O rok později byl místopředsedovi vlády a ministru vnitra ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti a Legislativní radě vlády uložen usnesením vlády č. 78 ze dne 21. ledna 2004 úkol navrhnout řešení evidence vybraných přestupků prostřednictvím Rejstříku trestů. S tímto návrhem měla být spojena i možnost zavedení trestně-právní recidivy vybraných přestupků – proti občanskému soužití podle § 49 přestupkového zákona a proti majetku podle § 50 přestupkového zákona. Celý úkol následně přešel pod resort ministerstva spravedlnosti z důvodu připravované rekodifikace trestního práva hmotného. Vzhledem k upuštění od zohlednění recidivy přestupků v připravovaném trestním zákoníku, bylo upuštěno i od zavedení registru přestupků.⁶⁵

K zavedení registru přestupků se přihlásila vláda Petra Nečase ve svém programovém prohlášení ze dne 4. srpna 2010. Vláda se zavázala v návaznosti na systém základních registrů vytvořit podmínky pro vznik registru přestupků jako

^{63, 64, 65} ČESKO. VLÁDA. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky, 2013 [cit. 2013-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN955KGTG>>.

informačního systému veřejné správy s cílem zpřísnit odpovědnost za přestupkovou recidivu včetně možné trestní odpovědnosti u recidivy vybraných druhů přestupků.⁶⁶

Analýza možnosti zavedení trestního postihu za opakované spáchání vybraných druhů přestupků a návrh na zřízení registru přestupků byly úkoly danými ministerstvu vnitra v rámci Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Účelem vzniku registru přestupků bylo posílení dohledu (zamezení podplácení úředníků) nad přestupkovými řízeními a vymáháním pokut. Konkrétní návrh novely přestupkového zákona, ve které měly být vytvořeny podmínky pro vznik registru přestupků, včetně možné trestní odpovědnosti u vybraných druhů přestupků, měl být předložen ministerstvem vnitra do 30. června 2012.⁶⁷

3.1.1 Současný stav evidování přestupků proti majetku

I v současné době existují evidence přestupků, jež jsou však až na výjimky vedeny necentralizovaně jednotlivými orgány oprávněnými vést přestupkové řízení.

V rámci své činnosti eviduje **Policie České republiky** přestupky proti majetku ve dvou informačních systémech:

- a) **ETŘ** (Evidence trestního řízení) – v tomto informačním systému eviduje Policie České republiky na úrovni jednotlivých krajských ředitelství přestupky, jež je sama oprávněna projednat v rámci blokového řízení a zároveň i ostatní přestupky, o nichž se dozví. Každý z evidovaných přestupků je dále veden pod samostatným číslem jednacím. U jednotlivých přestupků se vedou údaje zejména o době a místě spáchání přestupku, popis skutkového děje, seznam odcizených věcí (včetně popisu a identifikátorů), osobní údaje podezřelého z přestupku a způsob vyřízení přestupku. V případě uložených blokových pokut se rozlišuje, zda se jedná o blokovou pokutu (zaplacenou na místě) nebo o blokovou pokutu na místě nezaplacenou. U obou způsobů vyřízení přestupku v blokovém řízení se uvádí i výše uložené pokuty. U blokové pokuty na místě nezaplacené se dále neuvádí, zda došlo k uhrazení této pokuty. V ETŘ se

⁶⁶ ČESKO. VLÁDA. *Programové prohlášení Vlády České republiky* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2010, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programova-prohlaseni-74856/>>.

⁶⁷ ČESKO. VLÁDA. *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2011, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uplna-verze-strategie-vlady-v-boji-proti-korupci-na-obdobi-let-2011-a-2012.aspx>> .

nezaznamenává ani výsledek řízení o přestupku, který byl oznámen orgánem policie správnímu orgánu podle § 58 odst. 1 nebo odst. 2 přestupkového zákona.

- b) **AISU** (Analytický informační systém událostí) - jedná se o specializovaný poznatkový fond využívaný vybranými útvary Policie České republiky. V rámci spolupráce Krajského ředitelství hlavního města Prahy s Městskou policií hl. m. Prahy je využíván mimo jiné k evidenci přestupků proti majetku, které byly oznámeny strážníky městské policie správním orgánům jednotlivých městských částí. K jednotlivým skutkům se eviduje místo spáchání, výše škody, osobní údaje podezřelého z přestupku a správní orgán, kterému byla věc oznámena. Na základě vložených dat lze dohledat pachatele, kteří se opakovaně dopouští přestupků proti majetku a v součtu jednotlivými útoky přesáhnou hranici škody nikoliv nepatrné. Případně lze dohledat i případy speciální recidivy krádeže. Tím lze účinněji postihnout pachatele drobných krádeží podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku nebo § 205 odst. 2 trestního zákoníku.

Rovněž **obecní policie** jednotlivých obcí vedou statistické údaje o uložených blokových pokutách a oznámených přestupcích správním orgánům, které každoročně na vyžádání předkládají Ministerstvu vnitra.⁶⁸

Jiné správní orgány, které jsou ve své působnosti oprávněny projednávat přestupky, vedou evidenci přestupků dle vlastní úvahy a zpravidla jen pro svou potřebu. Tyto evidence jsou vedeny jednotlivými správními orgány rozličně, ať již v elektronické tak listinné podobě.⁶⁹

Ministerstvo vnitra každoročně ke dni 31. ledna zhraňuje podle § 96 přestupkového zákona od obcí a krajů pro statistické účely údaje o projednaných přestupcích orgánů místní správy ve svých správních obvodech za uplynulý kalendářní rok. Z těchto údajů vypracovává „Roční výkaz o přestupcích projednaných orgány místní správy“. Uvedený výkaz je anonymní a lze z něj vyčíst pouze počet jednotlivých přestupků, způsob jejich vyřešení, souhrn uložených sankcí a uložených ochranných opatření.⁷⁰

^{68, 69, 70} ČESKO. VLÁDA. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky, 2013 [cit. 2013-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN955KGTTG>>.

3.1.2 Vládní návrh na zřízení evidence přestupků

Konkrétní návrh na zavedení Elektronického centrálního registru přestupků předložila vláda Petra Nečase Poslanecké sněmovně ČR v červenci 2013.⁷¹ V souvislosti s návrhem novelizace přestupkového zákona je navrhována i novelizace zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, v rámci něhož má být evidence přestupků zřízena. Projednávání návrhu zákona bylo prozatím ukončeno společně s rozpuštěním poslanecké sněmovny v srpnu roku 2013.

Evidence přestupků by dle tohoto zákona spadala pod Rejstřík trestů, jenž by na vyžádání oprávněných subjektů vydával opis z evidence přestupků.

Zápis do evidence přestupků provede správní orgán, který rozhoduje v prvním stupni dálkovým způsobem prostřednictvím elektronického formuláře. Do evidence přestupků by se měly zapisovat i přestupky projednané v blokovém řízení. Jejich zápis provede v případě Policie České republiky orgán, který pokutu v blokovém řízení uložil. V případě blokové pokuty uložené obecní policií, pak zápis provede obec.

Záznam je povinen příslušný orgán provést bez zbytečného odkladu, nejpozději do pěti pracovních dnů, kdy se o rozhodnutí dozvěděl. Záznam se provede ke dni nabytí právní moci rozhodnutí nebo uložení blokové pokuty.

Evidence přestupků se dle návrhu má týkat přestupků i jednání mající znaky přestupku:⁷²

- na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 přestupkového zákona,
- na úseku zemědělství a myslivosti podle § 35 odst. 1 písm. c) a f) přestupkového zákona,
- na úseku obrany České republiky podle § 43 přestupkového zákona,
- proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 přestupkového zákona,
- proti občanskému soužití podle § 49 přestupkového zákona,
- proti majetku podle § 50 přestupkového zákona.

^{71, 72} ČESKO. VLÁDA. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2013, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1107&ct1=0>>.

Údaje vedené v evidenci přestupků se mají z evidence vyřadit po 5 letech ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku, případně zrušením rozhodnutí správního orgánu nebo soudu.

3.2 Důvody pro a proti

Vznik Centrálního registru přestupků má samozřejmě své zastánce i své odpůrce. Je nasnadě objektivně zhodnotit argumenty obou stran pro i proti jeho zavedení.

Zásadní a vlastně i jediný argument odpůrců vzniku Centrálního registru přestupků je nepřiměřený zásah do svobod občanů, o nichž by stát vedl další evidenci, navíc za bagatelní protiprávní činnost jakou jsou přestupky. V tomto duchu je patrně nejhlasitějším odpůrcem předseda liberální Strany svobodných občanů, Ing. Petr Mach, Ph.D. Ten v zavedení Centrálního registru přestupků vidí nástup orwellovského – policejního státu, jež sleduje své občany na každém kroku. Na svém internetovém blogu doslova uvádí: „*Až půjdete na úřady zas vyřizovat nějaké lejštro a úřednice se na vás podívá jako na vraha, bude to proto, že uvidí, že jste před 70 lety porušil noční klid, před 60 lety odhodil na zem slupku od banánu a před 10 lety svolal neohlášené shromáždění proti plíživě přicházející totalitě.*“⁷³

Pro vznik Centrálního registru přestupků existuje však řada věcných argumentů. Již nyní jsou jednotlivé přestupky evidovány dle oblastí chráněných zájmů různými státními orgány či místní samosprávou. Sjednocení do jednoho registru, bez ohledu na zavedení trestního postihu za opakované spáchání vybraných druhů přestupků, by se dalo i za udržení současné právní úpravy využít pro:

- a) **přísnější postih pachatele přestupku** – podle § 12 přestupkového zákona se při určení druhu sankce a její výměře přihlíží mimo jiné i k osobě pachatele. To znamená, zda se přestupku dopustit poprvé či opakovaně. V současné době ověření takové skutečnosti není prakticky možné, pokud se pachatele nedopouští přestupkového jednání v témže správním obvodu, a není tedy zaveden v tamní evidenci. Nedostatek informací o pachateli pak může ovlivnit správní orgán při

⁷³ MACH, P. *Centrální registr přestupků – cesta k policejnímu státu* [on-line]. 2011 [cit. 2013-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://machpetrmach.blog.idnes.cz/c/238379/Centralni-registr-prestupku-cesta-k-policejnimu-statu.html>>.

rozhodování o druhu a výši sankce, ať již směrem k uložení mírné nebo naopak neadekvátně vysoké sankce. Tento stav ve svém důsledku podlamuje vnímání veřejnosti vůči efektivitě správního trestání. JUDr. Wróbel k problematice zavedení Centrálního registru přestupků uvedl: „*V jeho zavedení vidím pouze klady – zvláště ve větší možnosti postihu recidivy, konkrétně při ukládání odpovídající pokuty.*“⁷⁴

- b) **podání zprávy z místa bydliště** – rovněž v rámci trestního řízení přihlíží soud podle § 39 trestního zákoníku při stanovení druhu a výměře trestu k osobě pachatele. Za tímto účelem je součástí trestního spisu zpráva z místa bydliště. Za současného stavu lze tuto zprávu označit za čistě formalistickou součást trestního spisu. V dnešní době velké fluktuace obyvatel, již mění místo svého bydliště, aniž si změni místo trvalého bydliště (nemluvě o bezdomovcích, které v místě trvalého bydliště několik let nikdo neviděl), je dožádání o podání zprávy z místa bydliště pouze zbytečná administrativní zátěž pro orgány místní samosprávy, které se takovou zprávou musí zabývat. Opis z Centrálního registru přestupků by daleko lépe a rychleji, stejně jako dnes opis z Rejstříku trestů, poskytl skutečný obraz o pachateli trestného činu.
- c) **nahrazení čestných prohlášení** – čestné prohlášení pro prokázání spolehlivosti fyzické osoby se vyžaduje například podle zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, nebo podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obecní policii“). V prvním případě je nevyhovění požadavku na spolehlivost důvodem pro nevydání či odebrání zbrojního průkazu, ve druhém případě je pak jedním z předpokladů pro přijetí a vykonávání profese strážníka obecní policie.
- d) **Ukončení pobytu cizinců na území ČR** – podle zákona o pobytu cizinců lze ukončit a vyhostit cizince z území České republiky, který „úmyslně závažným způsobem narušil veřejný pořádek.“⁷⁵ Narušením veřejného pořádku se rozumí porušení povinnosti stanovené zákonem, v němž lze spatřovat i v opakovaném spáchání přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového

⁷⁴ Rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 5, ze dne 7. března 2014.

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1999, částka 106, s. 7410.

zákonu.⁷⁶ Evidenci přestupků v centrální evidenci by usnadnilo vyhledávání recidivy přestupků proti majetku a efektivně tímto způsobem ve správním řízení ukládat sankci správního vyhoštění podle zákona o pobytu cizinců.

Rovněž je třeba při hodnocení přínosnosti uvedeného registru zvážit ekonomickou stránku s přihlédnutím k jeho vzniku a dalších nákladů spojených s jeho provozem. Podle odhadů Ministerstva spravedlnosti ČR se náklady na realizaci projektu odhadují na 31 miliónů korun. Roční náklady na provoz systému byly odhadnuty na částku 8 miliónů korun. S přihlédnutím k přínosům celého systému jsou uvedené částky odpovídající investicí.⁷⁷

⁷⁶ VLČKOVÁ, A. *Zákon o pobytu cizinců na území ČR*. 1. vyd. Praha, 2003, s. 47.

⁷⁷ Tiskový odbor ministerstva spravedlnosti. *Ministerstvo zpracovalo analýzu efektivnějšího postihu drobné kriminality* [on-line]. 2011, [cit. 2013-12-02]. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5130&d=320396>>.

4 SYSTÉM „TŘIKRÁT A DOST“

4.1 Historie trestání opakovaného spáchání přestupku

Postih přestupkové recidivy v rámci trestního řízení není z historického pohledu neznámý. Již v zákoně č. 117/1852 ř. z., Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích, byl tento institut využíván. Systém tohoto trestního kodexu byl zcela odlišný od současné právní úpravy. Ke skutkové podstatě určitého trestného činu, tehdejší terminologií zločinu, přistupovala další ustanovení, jež podmiňovala přísnější či mírnější právní kvalifikaci skutku. Stejným způsobem bylo upraveno ustanovení § 171 o zločinu krádeže. Na základní skutkovou podstatu ve znění: „*Kdo pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení odejme, dopustí se krádeže*“⁷⁸, navazovalo ustanovení § 176, které se týkalo vlastností pachatele. Podle něj se recidiva krádeže stala zločinem ve dvou možných případech:⁷⁹

- I. *„nehledíc k částce, když pachatel kradení si ve zvyk vzal.*
- II. *Hledíc k částce vyšší stopadesáti korun, byl-li již dvakrát za krádež trestán, ať již se jednalo o zločin nebo přestupek.“*

Rekodifikace trestního práva hmotného v roce 1950 zákonem č. 86/1950 Sb., s sebou přinesla zjednodušení jednotlivých skutkových podstat. Trestní zákon byl reakcí na proběhnuté společenské změny z roku 1948. Trestný čin krádež, upravený v ustanovení § 247, se ocitl na okraji zájmu, neboť chránil soukromé vlastnictví. Prioritou byla ochrana majetku v socialistickém vlastnictví. V této souvislosti se jednalo zejména o trestný čin rozkrádání a poškozování majetku národního a majetku lidových družstev upravený v ustanovení § 245. V § 247 tak nebyla stanovena peněžní kvantifikace následku a analogicky se užilo hranice škody 500,- Kč, která byla stanovena zákonem č. 24/1957 Sb., o kárném stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví.⁸⁰ Skutek, při němž nebylo dosaženo této škody, pak byl stíhán jako kárné provinění anebo jako přestupek.

^{78, 79} RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 117/1852 ř. z., Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích. In *Říšský zákoník*. 1852, částka 36, s. 527-528.

⁸⁰ ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 24/1957 Sb., o kárném stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1957, částka 12, s. 128.

Této konstrukce trestného činu krádeže se držel i nový trestní zákon č. 140/1961 Sb. Jasnou diferenciací mezi trestným činem a přestupkem přinesla do trestního zákona až v roce 1990 jeho novelizace zákonem č. 175/1990 Sb. Speciální recidiva u trestného činu krádeže a možný postih pachatelů krádeží spadající do kategorie přestupků proti majetku byla opětovně do trestního zákona zavedena v ustanovení § 247 odst. 1 písm. e) trestního zákona novelizací zákonem č. 557/1991 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1992. Pachatel se podle tohoto ustanovení stal trestně odpovědným, přisvojil-li si cizí věc tím, že se jí zmocnil, a byl za takový čin v posledních dvou letech potrestán. Další zpřísnění nastalo novelizací trestního zákona č. 65/1994 Sb., s účinností od 7. dubna 1994. Doba, po kterou se pachatel nemohl dopustit recidivy krádeže nebo loupeže, se prodloužila ze dvou na tři roky. Mimo potrestání se tato doba začala počítat i od pravomocného odsouzení za takový čin.

Od 1. ledna 2010 došlo v českém trestním právu hmotném k další významné změně, neboť v účinnost vstoupil nový trestní zákoník. Speciální recidiva krádeže byla v trestním zákoníku ponechána, a to v ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Skutková podstata speciální recidivy krádeže byla oproti předchozí právní úpravě přesunuta do samostatného druhého odstavce. Zároveň došlo ke zpřísnění trestní sazby, která byla stanovena v rozmezí od šesti měsíců do tří let.

Diskuze o zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání vybraných druhů přestupků, mezi něž byly zahrnuty i přestupky proti majetku, se znovu rozeběhla v roce 2011. Tehdejší ministr spravedlnosti Nečasovy vlády, JUDr. Jiří Pospíšil, představil svůj plán na zavedení Centrálního registru přestupků a tvrdšího postihu vybraných druhů přestupků ve smyslu systému „tříkrát a dost“. Po nahrazení Jiřího Pospíšila, JUDr. Pavlem Blažkem, došlo i k přehodnocení plánu na zavedení trestní odpovědnosti recidivy přestupků. Systém „tříkrát a dost“ tak není součástí předložené novelizace zákona o přestupcích a dalších souvisejících předpisů, která byla vládou předložena poslanecké sněmovně v létě 2013. Součástí této novelizace je zejména zpřísnění stávajících sankcí a zavedení Centrálního registru přestupků jako součást Rejstříku trestů.

4.2 Důvody proti a pro vznik systému „tříkrát a dost“

Trestní postih za opakované spáchání vymezeného okruhu přestupků je důvodem častých kritik a štěpí odbornou veřejnost na dva tábory – zastánce a odpůrce.

Nejzásadnější výtkou vůči systému „tříkrát a dost“ je dodržení principu subsidiarity trestní represe. Podle PRÁŠKOVÉ⁸¹ tento princip vyjadřuje požadavek omezit trestání na případy, kdy je to odůvodněné závažností a společenskou škodlivostí protiprávních jednání a kdy nedostačují jiné prostředky a nástroje. Princip subsidiarity trestní represe bývá označován také jako zásada pomocné role trestního práva, zásada ekonomie trestní hrozby, zásada omezení trestního práva nebo jako princip ultima ratio. Hrozba a uplatnění trestních sankcí má nastoupit až tam, kde nepostačí ochrana poskytovaná jinými právními odvětvími, včetně využití jejich odpovědnostních mechanismů.

Například předseda Městského soudu v Praze, JUDr. Jan Sváček, v rozhovoru pro deník Právo uvedl k systému „tříkrát a dost“ následující: „*Tyto legislativní úvahy důrazně odmítám. Místo toho by u přestupků měly nastoupit například tvrdé pokuty, ale ne vězení. Většina moderních států usiluje o to, aby se takové bagatelní věci před soud vůbec nedostaly. A my jdeme opačným směrem.*“⁸²

Mimo jiné právě dodržení zásady ultima ratio se stalo jedním z argumentů Legislativní rady vlády, kterým odmítla zavedení trestního postihu za opakované spáchání přestupku proti majetku. Podle názoru Legislativní rady vlády je navrhované řešení přestupkové recidivy odklon od dosavadní dlouhodobé snahy státu o snižování počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody a zefektivnění trestní represe zaváděním nejrůznějších forem alternativních trestů či odklonů.⁸³

Hlavním důvodem pro vznik systému „tříkrát a dost“, jak uvedl bývalý ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil, je zpřísnění a zefektivnění boje proti drobné

⁸¹ PRÁŠKOVÁ, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vyd. Praha, 2013, s. 41.

⁸² GINTER, J. *Pachatelé mají více práv než oběti, varoval soudce Jan Sváček* [on-line]. 2013, [cit. 2013-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/316021-pachatele-maji-vice-prav-nez-obeti-varoval-soudce-jan-svacek.html>>.

⁸³ ČESKO. VLÁDA. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky, 2013 [cit. 2013-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN955KGTTG>>.

kriminalitě.⁸⁴ Právě vůči výtkám odpůrců spočívajícím v nedodržení principu ultima ratio se Ministerstvo spravedlnosti ČR vymezilo. V případě přestupkové recidivy a jejího trestního postihu by místo nepodmíněného trestu odnětí svobody následovalo uložení takzvaného alternativního trestu, jakým jsou například obecně prospěšné práce.⁸⁵ Nelze zapomínat na to, že úkolem trestního práva je zejména ochrana sociálně etických hodnot, úlohou správního práva ochrana dodržování spíše „technických“ správních příkazů a zákazů. Účelem správního trestání tedy není ochrana společnosti před kriminálními činy.⁸⁶

Názor odborné veřejnosti dobře vystihují i postřehy JUDr. Wróbela a JUDr. Baumrukové. JUDr. Wróbel k zavedení systému „tříkrát a dost“ uvedl: *„Domnívám se, že ano. Mělo by to preventivní, odstrašující vliv na pachatele. Celkově by se dle mého názoru snížil počet řešených přestupků.“*⁸⁷ Rovněž JUDr. Baumruková se vyjádřila kladně: *„S tímto systémem souhlasím. Hrozba omezení osobní svobody je účinnějším nástrojem než hrozba uložení majetkové sankce.“*⁸⁸

^{84, 85} KOUKAL, J. *Za opakované přestupky mají hrozit tvrdší tresty, navrhuje Pospíšil* [on-line]. 2011, [cit. 2014-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/254653-za-opakovane-prestupky-maji-hrozit-tvrdsi-tresty-navrhuje-pospisl.html>>.

⁸⁶ PRÁŠKOVÁ, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vyd. Praha, 2013, s. 171.

⁸⁷ Rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 5, ze dne 7. března 2014.

⁸⁸ Rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části Praha 13, ze dne 7. března 2014.

4.3 Princip systému „tříkrát a dost“

Systém „tříkrát a dost“ je v praxi uplatňován u vybraných trestných činů, které jsou zařazeny do kategorie závažných nebo násilných v některých státech Spojených států amerických. Zde je tento systém znám jako „*Three Strikes and You're Out*“.⁸⁹

Z evropských a zároveň nám nejbližších států uplatňuje uvedený institut Slovenská republika. Podle tamního trestního zákona je trestem doživotí, ve výjimečných případech trestem odnětí svobody v trvání 25 let, potrestán pachatel, který se potřetí dopustí jednoho z třiceti taxativně vyjmenovaných trestných činů.⁹⁰

Funkce potrestání podle systému „tříkrát a dost“ spočívá zejména v odstrašení pachatele, nebo potenciálního pachatele, před pácháním trestné činnosti. Jeho preventivní funkce není v tvrdosti trestu, ale v jeho neodvratnosti. Při jeho aplikaci se musí na každého pachatele hledět individuálně, neboť na každého působí uložený trest jinak.⁹¹

4.3.1 Kriminologicko-psychologický exkurz k osobě pachatele

Při hodnocení systému „tříkrát a dost“ je vhodné zaměřit se i na cílovou skupinu tohoto opatření, tedy pachatele přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona. Velice trefný pohled na celou sortu těchto lidí popisuje doc. PHDr. Ludmila Čírtková, CSc., která se konkrétně zaměřila na skupinu pachatelů krádeží v obchodních domech. Podle ČÍRTKOVÉ⁹² představují pachatelé krádeží v obchodních domech pestrou a různorodou skupinu osob, které lze rozdělit a popsat takto:

a) vývojový pachatel

Jedná se o děti a mládež do 21 let a dále osoby starší 60 let. Mladí pachatelé bývají emocionálně labilní a nezralí. Bezprostředním motivem krádeže je pokřivená snaha o seberealizaci, získání uznání ve skupině vrstevníků, touha po zážitku, či neurčitý protest. Lidé starší 60 let se mezi pachateli krádeží vyskytují

⁸⁹ The free legal dictionary. *Three Strikes Laws*. legal-dictionary.thefreedictionary.com [on-line]. [cit. 2013-12-14]. Dostupné z WWW: <<http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Three+Strikes+Laws>>.

⁹⁰ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 ze dne 20. května 2005 trestný zákon. In *Zbierka zákonov, Slovenská republika*. 2005, částka 129, s. 3010.

⁹¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice, 2010, s. 51.

⁹² ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha, 1998, s. 101-103.

vzácně a existuje u nich velká pravděpodobnost duševních nemocí. V příloze č. VI je uvedeno procentuální rozdělení pachatelů dle pohlaví, ze kterého vyplývá, že 67 % pachatelů drobných krádeží spáchaných na území Obvodního ředitelství policie Praha II je spácháno muži. Zároveň v příloze č. VII a v příloze č. VIII je zobrazeno věkové rozložení pachatelů dle pohlaví, které zároveň dokládá tvrzení doc. PHDr. Čírtkové.

b) příležitostný pachatel

Představuje většinu zjištěných pachatelů. Jedná se o běžné občany, kteří se liší pouze tím, že se pokusili o krádež zboží. Jejich motivace pro takové jednání je nejasná. Jako pravděpodobný se jeví momentální impuls odcizit zboží v příhodné situaci, kterou v dané době vnímali jako vhodnou pro svou osobu. Vědí, co dělají, ale nedovedou své jednání blíže vysvětlit.

c) recidivující pachatel

Jedná se o chronické zloděje, které lze označit za profesionály v oboru. Krádeže jsou součástí jejich životního stylu. Pohybují se na okraji společnosti, přičemž neumějí žít konvenčním způsobem života. Krádeží se dopouštějí z důvodu zajištění svých existenčních potřeb. Představují nejnápadnější, ale nikoliv však nejpočetnější skupinu pachatelů. Ani trestní postih nemá korektivní účinek. Stále častěji k této skupině přibývají i příležitostní pachatelé, kteří opětovně nezvládli situaci a neodolali pokušení. Příležitostný pachatel se svému okolí jeví jako konformní osoba, respektující zákony. Ke krádežím se uchyluje nepravděpodobně a není na nich existenčně závislý.

d) pachatel v ekonomické tísní

Statisticky nepodchycená skupina. Na koupi zboží tito pachatelé nemají momentálně či trvale finanční prostředky.

e) psychicky nemocný pachatel

Jde o nejspornější a nejdiskutovanější skupinu vzhledem k tekoucím hranicím duševního zdraví. Jedná se především o případy kleptomanie, mnohočetné osobnosti či neurotické obsese.

5 APLIKACE SYSTÉMU „TŘIKRÁT A DOST“ DO TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

Ke správnému a efektivnímu nastavení systému „tříkrát a dost“ je třeba správně nastavit jeho parametry. V této souvislosti se jedná zejména o:

a) období, po které se započítávají jednotlivé skutky

V této souvislosti lze uvažovat o několika variantách od 1 roku až po 3 léta. Jako optimální se jeví lhůta jednoho roku, která je nyní u přestupků dobou promlčení. Zpřísnění postihu za opakované spáchání přestupku je navrhováno i ve vládním návrhu na změnu zákona o přestupcích.⁹³ Za opakované spáchání přestupku je označena situace, kdy je přestupek spáchán opakovaně, přičemž od nabytí právní moci rozhodnutí o jiném přestupku, z něhož byl obviněný uznán vinným, neuplynulo dvanáct měsíců. K této okolnosti může s odkazem na ustanovení § 12 přestupkového zákona správní orgán přihlédnout a při určení druhu a výše sankce uložit pachateli přísnější sankci.

Zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti majetku, ať již za dva nebo tři předchozí útoky, lze tedy chápat jako další stupeň postihu pachatele. Analogicky se zákonem o přestupcích by byla využita lhůta jednoho roku, která by vystihovala společenskou škodlivost sledovaného jednání. Pokud se totiž pachatel během jednoho roku dopustí dvou přestupků proti majetku, kdy za druhý (případně třetí) útok je potrestán přísnější sankcí, je mu tímto pomyslně vystavena žlutá karta. Dopustí-li se pak dalšího nebo dalších podobných jednání, je odůvodněn postup v rámci trestního řízení při dodržení principu ultima ratio.

b) počet skutků v daném období, které zakládají trestní odpovědnost

Podle názvu systému „tříkrát a dost“ by se měl tento bod vykládat poměrně jasně tak, že po dvou předchozích skutcích zakládá trestní odpovědnost skutek třetí, přičemž takto se s využitím tohoto systému můžeme setkat i v zahraničí, například na Slovensku. Nicméně na uvedený systém se dá hledět i extenzivně, tedy, že trestní odpovědnost

⁹³ ČESKO. VLÁDA. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2013, [cit. 2013-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1107&ct1=0>>.

vznikne až při čtvrtém protiprávním jednání pachatele – ve smyslu „*tříkrát spácháš přeštek, počtvrté trestný čin*“.

Jedná se jistě i otázku určité shovívavosti vůči pachatelům, a to i s účelem oddělit chronické pachatele přestupků od lidí, kteří se například v určitém životním období dostali do obtížné životní situace. Nastíněná kombinace parametrů „*čtyři skutky za jeden rok = trestní postih*“ se proto jeví jako vhodné síto.

c) lhůta, od které se stanoví počátek zájmového období

V případě využití roční lhůty v rámci níž se započítávají jednotlivé skutky, je třeba určit počátek jejího běhu.

Zaprvé se jedná o to, zda počátek běhu lhůty stanovit od doby spáchání skutku nebo od pravomocného rozhodnutí ve věci. První z variant by se dala označit jako snazší, avšak zároveň se musí přihlídnout k dosavadní právní praxi a zásadám, zejména využitými v trestním právu, kde se běh lhůty analogicky počítá od nabytí právní moci rozhodnutí. Tím je zároveň dodržena zásada presumpce neviny. Na pravomocné rozhodnutí ve věci v rámci správního řízení o přestupku odkazuje rovněž nově navrhané a již zmiňované zavedení pojmu opakované spáchání přestupku, které by umožnilo v rámci správního řízení uložit přestupkovým recidivistům přísnější sankci.

Zadruhé jde o stanovení, od kterého z pravomocně rozhodnutých skutků se počátek lhůty bude počítat. Znovu lze uvažovat o dvou možnostech, a to o započítávání lhůty od prvního ze skutků nebo od skutku posledního (třetího). Při řešení této otázky je možno využít trestně-právní praxi v souvislosti s obdobnou situací u recidivy trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Zde se doba posledních tří let od odsouzení, v níž musí dojít ke spáchání trestné činnosti ve smyslu § 205 odst. 2 trestního zákoníku, počítá od právní moci prvního odsuzujícího rozsudku za trestný čin, který zakládá speciální recidivu, byť trest, který byl tímto rozsudkem uložen, byl později zrušen při ukládání trestu souhrnného podle § 43 odst. 2 trestního zákoníku.⁹⁴

d) forma vyřízení přestupkového jednání ve správním řízení

Obligatorním požadavkem je nabytí právní moci rozhodnutí ve správním řízení. Pro správnou efektivnost celého systému je ale zároveň potřeba, aby jako plnohodnotná

⁹⁴ ČESKO. KRAJSKÝ SOUD V HRADCI KRÁLOVÉ. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 11 To 435/97. ASPI. ID JUD13787CZ.

rozhodnutí byla brána i ta, která nabudou právní moci tzv. fikcí doručení. V současné době se například u přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku vyžaduje v souvislosti s řízením motorového vozidla osobou, která má uložen zákaz řízení, aby tato osoba byla prokazatelně s uloženým zákazem řízení obeznámena.⁹⁵ Takový požadavek by samozřejmě vedl k ochromení celého systému „třikrát a dost“, neboť správní orgány obcí by musely osobě neznámého pobytu, nebo osobě, jíž se prokazatelně nedaří doručovat, podle § 32 odst. 1 písm. d) správního řádu ustanovit opatrovníka. Případně by jim musela být rozšířena jejich pravomoc a dána možnost vyhlásit po uvedené osobě celostátní pátrání a po určitou dobu nutnou k doručení rozhodnutí omezit její osobní svobodu. To by samozřejmě znamenalo pro správní orgány zvýšení administrativní zátěže.

Dalším sporným bodem se může jevit započítávání rozhodnutí o přestupku ve formě blokového řízení. Problematickou se dá označit důkazní síla v případě následného trestního řízení. Přestupek vyřešený na místě blokovou pokutou není kromě stručného popisu v pokutovém bloku zadokumentován. Proto by bylo vhodné využívat řešení přestupku proti majetku ve formě krádeže blokovou pokutou pouze v odůvodněných případech – u prvopachatelů, je-li škoda způsobena škoda přestupkem velmi nízká (např. do 100,- Kč).

e) implementace skutkové podstaty do ustanovení § 205 trestního zákoníku

Z hlediska aplikace systému „třikrát a dost“ je třeba hodnotit, pod který ze stávajících odstavců ustanovení § 205 trestního zákoníku bude vhodné vložit nově navrhovanou skutkovou podstatu. V tomto bodě je nutno opět přihlédnout ke stupni společenské škodlivosti opakovaného spáchání přestupku proti majetku a k postihu, kterým je ve výše uvedených skutkových podstatách § 205 trestního zákoníku pachatel ohrožen. V ustanovení § 205 odst. 1 trestního zákoníku je pachatel ohrožen trestní sazbou až na dvě léta. V případě § 205 odst. 2 trestního zákoníku hrozí pachateli trest odnětí svobody v trvání šest měsíců až tři roky.

Pro odstranění přílišné tvrdosti sankce a diferenciací mezi samotnými pachateli, se jeví jako optimální varianta zařazení předmětné skutkové podstaty pod ustanovení

⁹⁵ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 8 Tdo 951/2012. In *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky*. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CE2A336543969918C1257AB50045C0D7?openDocument&Highlight=0,>.

§ 205 odst. 1 trestního zákoníku. Diferenciací mezi pachateli je myšlen rozdíl mezi pachateli, kteří se dopustí opakovaně přestupku proti majetku, oproti speciálním recidivistům, kteří byli za takový čin v posledních třech letech odsouzeni nebo potrestáni. Takto zvolenou variantu lze považovat za další, a dá se říci konečný, pomyslný stupeň postihu pachatele. Ten, ačkoliv byl v minulosti postižen za své jednání v rámci správního řízení, následně v rámci systému „tříkrát a dost“ v trestním řízení podle § 205 odst. 1 trestního zákoníku, se znovu dopustí takového činu, bude moci být trestně stíhán již podle ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Opatření by se týkalo tedy těch chronických pachatelů, proti kterým byly vyčerpány všechny stupně správní i trestní represe, a tato opatření je neodradila od dalšího protiprávního jednání.

5.1 Konstrukce skutkové podstaty

Po vyhodnocení požadovaných parametrů lze přistoupit k samotné konstrukci alternativní skutkové podstaty § 205 odst. 1 trestního zákoníku. Při jejím návrhu je třeba si uvědomit, že i zde platí určitá pravidla, která označujeme jako legislativní. K vnější formě právního předpisu patří především jazyková stránka právního předpisu a formální utřídění. Právní předpisy jsou jazykové výrazy, které komunikují právní normy jejich adresátům. Právní norma by tedy měla být především přesná ve svém vyjádření a srozumitelná.⁹⁶

Do trestního zákoníku by se nová skutková podstata začlenila pod § 205 odst. 1 písm. f). V objektivní stránce této skutkové podstaty by měla obsahovat následující znaky:

- definování jednání, na které se vztahuje,
- počet předchozích skutků, které zakládají trestní odpovědnost,
- období, po které se jednotlivé skutky započítávají,
- forma vyřízení přestupkového jednání ve správním řízení.

Pro výstižné definování jednání, na které se skutková podstata vztahuje, lze velmi vhodně využít již v současné době užívaného a zavedeného znaku *za takový čin*. Vzhledem k odkazu na správní řízení, které by zde mělo být také obsaženo, by se

⁹⁶ KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha, 1995, s. 117-118.

logicky vázalo na ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, konkrétně spáchání činu formou krádeže.

Objektivní stránka skutkové podstaty by měla obsahovat počet skutků, které zakládají trestní odpovědnost. Počet zvolených skutků by měl být vyjádřen písemně, nikoliv číselně.

Zvolené roční období, po které se jednotlivé skutky započítávají, lze vyjádřit dvěma způsoby – v měsících nebo letech. Zde se z jazykového hlediska jeví jako vhodnější vyjádření v měsících. V konečné verzi můžeme vyjádřit předmětné období termínem *v posledních dvanácti měsících*.

Již bylo zmiňováno, že obligatorním znakem by mělo být pravomocné uznání vinným ve správním řízení, tak aby byl zachován odkaz na přestupkové jednání pachatele.

V konečné verzi by nová alternativní skutková podstata trestného činu krádeže postihující opakované spáchání přestupku proti majetku vypadat takto:

Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin třikrát v posledních dvanácti měsících uznán pravomocně vinným ve správním řízení, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

5.2 Věcná a místní příslušnost k řízení ve věci

Věcná příslušnost stanoví, který soud je oprávněn ve věci rozhodnout v prvním stupni. Podle § 16 trestního řádu koná řízení ve věci v prvním stupni, nestanoví-li trestní řád něco jiného, okresní soud.⁹⁷ Vzhledem k výši trestní sazby u navrhovaného ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku, která se je stanovena v trvání až na dvě léta, konal by ve věci řízení podle § 314a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestního řádu“), samosoudce.

Věcnou příslušnost policejního orgánu lze obecně odvodit od věcné příslušnosti okresního soudu. V rámci Policie České republiky by s přihlédnutím k závažnosti této

⁹⁷ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň, 2009. s. 50.

trestné činnosti, k nízké míře sofistikovanosti jejího páchání a v relativně snadném zadokumentování, mělo být prověřování vloženo do rukou policejních orgánů obvodních (místních) oddělení policie.

Místní příslušnost policejního orgánu je odvislá od místní příslušnosti soudu, který ve věci koná řízení. Pro určení místní příslušnosti se obecně postupuje podle § 18 odst. 1, odst. 2 trestního řádu, podle nějž koná řízení soud:⁹⁸

- a) v jehož obvodu byl trestný čin spáchán,
- b) nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje,
- c) jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo.

Při řešení případu přečinu krádeže, kterého se pachatel dopustil opakovaným spácháním přestupku proti majetku dle navrženého ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku, by byl místně příslušným soud, respektive policejní orgán, v jehož obvodu došlo ze strany pachatele v pořadí ke čtvrtému spáchání přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona.

V plánech Ministerstva spravedlnosti ČR z roku 2011 měl systém fungovat tak, že dozví-li se správní orgán prostřednictvím Centrálního registru přestupků o tom, že pachatel počtem přestupků naplnil skutkovou podstatu trestného činu, vyhodnotí věc tak, že není příslušným orgánem k jejímu projednání a předá případ státnímu zastupitelství k trestnímu stíhání.⁹⁹

5.3 Požadavky na dokazování

Problematika dokazování spadá do procesní činnosti orgánů činných v trestním řízení. Umožňuje těmto orgánům zjistit skutkový základ pro jejich rozhodování a pro jejich postup tak, aby mohl být splněn účel trestního řízení.¹⁰⁰ Proto je nutné si již od počátku řešení na první pohled banálního přestupku proti majetku uvědomit, že se

⁹⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vyd. Praha, 2013. s. 299.

⁹⁹ KOUKAL, J. *Za opakované přestupky mají hrozit tvrdší tresty, navrhuje Pospíšil* [on-line]. 2011, [cit. 2014-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/254653-za-opakovane-prestupky-maji-hrozit-tvrdsi-tresty-navrhuje-pospisl.html>>.

¹⁰⁰ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 2. rozšířené vydání. Praha, 2003, s. 149.

v konečné fázi může jednat o případ, který bude projednáván v rámci trestního řízení před soudem. V rámci řízení před soudem je rozhodováno o vině a trestu obžalovaného, přičemž každé odsouzení či potrestání je vážným zásahem do života člověka.

Drobné krádeže, pod něž lze zejména zařadit krádeže v obchodech, krádeže barevných kovů nebo újezdy od benzinových čerpacích stanic bez uhrazení odebraných pohonných hmot, patří z hlediska kriminalisticko-taktického členění do kategorie krádeží prostých. Krádeže prosté jsou obecně charakteristické svou jednoduchostí a primitivností provedení, příležitostí ke spáchání, spontánností provedení a nepřipraveností pachatelů na spáchání.¹⁰¹ Pachatelé krádeží prostých se zmocňují cizí věcí, aniž by zpravidla překonávali nějaké překážky. Z tohoto důvodu se na místě činu zajišťují stopy jen minimálně.¹⁰²

Jak při šetření v rámci přestupkového řízení, tak při prověřování v rámci trestního řízení, je třeba důkazy hledat zejména prostřednictvím těchto důkazních prostředků:

- ve výslechu svědků, případně ve výslechu podezřelých osob,
- v kamerových záznamech,
- v listinách (pokladní doklady, vyčíslení způsobené škody, tzv. protokoly o záchytu pachatele, jež jsou sepisovány pracovníky bezpečnostních agentur),
- v dokumentaci z místa činu zajištěnou orgány policie (v případě přestupků) nebo policejním orgánem (v případě trestných činů).

Dále je třeba si uvědomit, že jednotlivé skutky se řadí do kategorie přestupků, přičemž jejich řešení spadá do činnosti základních organizačních článků Policie České republiky či obecních (městských) policií, a tedy policistů vykonávajících především hlídkovou službu. Orgán policie je povinen konat úkony směřující ke zjištění skutečností o tom, že jde o přestupek a že jej spáchala určitá osoba. Zároveň podle okolností konkrétního případu zajistí též důkazy, které by mohly být později zničeny nebo ztraceny a které by byly nezbytné při dokazování před správním orgánem.¹⁰³ Taktika a způsob zajišťování důkazů prostřednictvím shora uvedených důkazních prostředků se bude lišit s ohledem na zjištění samotné události. V praxi se lze v zásadě setkat se dvěma případy:

^{101, 102} CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005. s. 357-361.

¹⁰³ ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., a kol. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha, 2011, s. 58.

a) osoba pachatele je známa

V tomto případě by měla činnost policisty na místě činu směřovat ke zjištění totožnosti podezřelého a prověření jeho trestní minulosti s ohledem na možnost jeho trestní odpovědnosti za přečin krádež podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku.

Dále zajistit vyjádření zainteresovaných osob formou podání vysvětlení za využití § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“) nebo § 11 odst. 1 zákona o obecní policii. Podání vysvětlení je možno sepsat na místě za dodržení alespoň minimálních formálních požadavků na takto vyhotovený úřední záznam. Uvedené úřední záznamy nelze v konečné fázi využít jako důkaz v trestním řízení, nicméně poskytují relevantní zdroj informací o události, které mohou být využity pro zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu, případně pro zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu nebo sdělení podezření podle § 179b trestního řádu v rámci zkráceného přípravného řízení.

I za situace, kdy je pachatel zadržen na místě, je vhodné vyžádat kamerový záznam, je-li pořízován. Jedná se zejména o předejití možnému zpochybnění množství či druhu odcizeného zboží, způsobu jeho ukrytí či překonání pokladní linie, jejíž překonání je považováno za okamžik dokonání skutku v případě krádeží v prodejnách.

Dalším způsobem dokumentace je zajištění listinných důkazů, jako jsou takzvané protokoly o záchytu pachatele, které jsou vypisovány pracovníky bezpečnostních agentur v případech krádeží v prodejnách, pokladní doklady s výčtem a hodnotou odcizených věcí, případě seznam odcizených věcí s vyčíslením způsobené škody.

Opomíjenou formou dokumentace je fotodokumentace jak samotného odcizeného zboží, tak i samotného pachatele. Zejména vyfotografování pachatele by velmi usnadnilo projednání přestupku ve správním, ale i případně v trestním řízení. Jedná se zejména o problém ověření totožnosti v případech, že osoba podezřelá v následně vedeném přestupkovém (trestním) řízení začne zpochybňovat svou účast na místě činu. U kriminálně závadových osob se lze setkat se záměnou osobních údajů za jinou osobu, která není ohrožena v případě svého zadržení při drobné krádeži vznikem trestní odpovědnosti za přečin krádež podle § 205 odst. 2 trestního zákoníku. Analogicky při vzniku trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti

majetku by hrozilo ze strany kriminálně zavadových osob zastírání účasti na činu právě formou záměny totožnosti. Fotografování pachatele na místě při projednání jeho přestupkového jednání není ani v kolizi s ochranou jeho osobnostních práv. Policie České republiky je k tomuto oprávněna podle § 62 odst. 1 zákona o policii za využití takzvané úřední licence. Policista je podle tohoto ustanovení oprávněn pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu. Jedná se o záznamy jakýchkoliv situací, kdy policista při plnění úkolů policie vykonává svou pravomoc. Tato možnost není omezena pouze na místa veřejně přístupná.¹⁰⁴ Zároveň fotodokumentaci odcizených věcí je policista oprávněn provádět podle ustanovení § 67 odst. 2 zákona o policii v rámci ohledání přestupku, při kterém je dále oprávněn zjišťovat a zajišťovat stopy.

Taktéž obecní policie je oprávněna k provedení fotodokumentace v rámci projednání přestupkového jednání na místě. Stejně jako u Policie České republiky umožňuje tuto formu dokumentace ustanovení týkající se pořizování záznamů, konkrétně § 24b odst. 1 zákona o obecní policii, podle kterého je lze pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.¹⁰⁵

Takto pořízené záznamy mohou být obecně použity jako důkazy v trestním nebo jiném řízení, neboť byly pořízeny legálně na základě zákonného zmocnění daného výše zmíněnou úřední licencí. V řízení před soudem však o přijetí každého konkrétního důkazu v rámci zásady volného hodnocení důkazů rozhoduje příslušný soud.¹⁰⁶

b) osoba pachatele je neznáma

Zadokumentování případu a šetření po neznámém pachateli v rámci šetření takzvané drobné krádeže v rámci přestupkového řízení se řídí stejnými pravidly jako v případě šetření stejného skutku se známým pachatelem. Orgán policie by v rámci tohoto šetření měl svou pozornost směřovat zejména na zajištění kamerových záznamů, případně zjištění podrobného popisu pachatele od svědků. Z kamerových záznamů, případně podle druhu odcizeného zboží, lze vytipovat a následně oznámit správnímu orgánu osobu podezřelou ze spáchání přestupku.

^{104, 106} VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. 1. vydání. Praha, 2009. s. 237-239.

¹⁰⁵ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o obecní policii*. 1. vyd. Praha, 2009. s. 232.

6 DOPAD ZAVEDENÍ SYSTÉMU „TŘIKRÁT A DOST“ NA ČINNOST SPRÁVNÍHO ORGÁNU A POLICEJNÍHO ORGÁNU

Při hodnocení dopadu systému „tříkrát a dost“ na činnosti správního orgánu a policejního orgánu lze vycházet ze současných údajů o nápadu přestupkové agendy. Uváděné údaje vycházejí z vyhodnocených dat z informačních systémů Policie České republiky. Konkrétně se jedná o data o pachatelích přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, spáchaných formou krádeže, kteří se jich dopustili v letech 2012 až 2013 v teritoriu Obvodního ředitelství Praha II, Krajského ředitelství hl. m. Prahy. V návaznosti byly k těmto pachatelům zjištěny i údaje o dalších přestupcích proti majetku spáchaných těmito pachateli na území celého hl. m. Prahy. Celkem se tedy jedná o reprezentativní vzorek celkem 589 pachatelů.

Tabulka č. 3: Přehled spáchaných a k projednání oznámených přestupků proti majetku na území hl. m. Prahy v letech 2012 až 2013¹⁰⁷

Hlavní město Praha			
	Počet pachatelů	Počet skutků	Způsobená škoda v Kč
2012	373	914	531 816
2013	347	885	631 656
Celkem 2012-2013	589	1 799	1 163 472

6.1 Hypotézy

Hypotéza č. 1

Pro zjištění procenta recidivy u přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona spáchaného formou krádeže byla stanovena následující hypotéza:

¹⁰⁷ Vlastní zdroj.

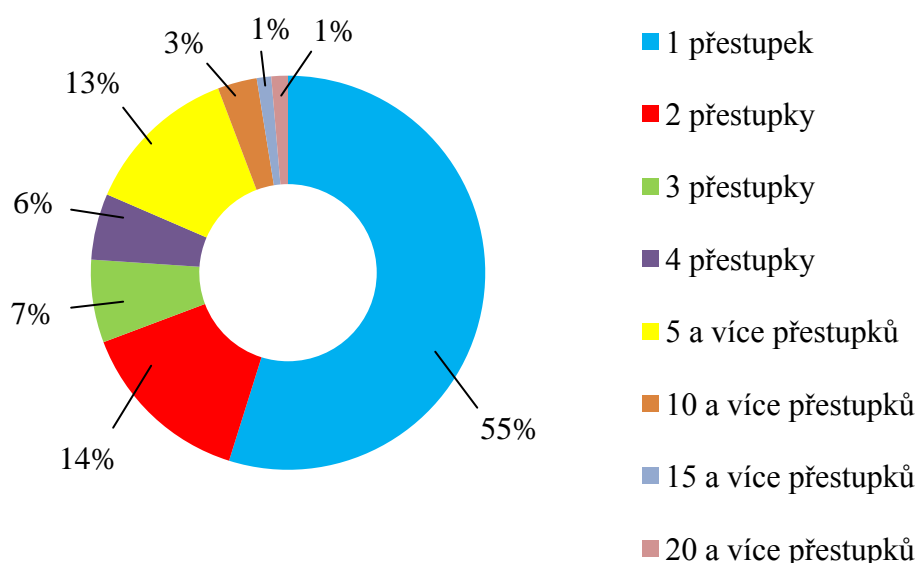
Více jak 50 % pachatelů přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se tohoto přestupku v průběhu následujících dvou let dopustí opakovaně.

V rámci Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy bylo v letech 2012 až 2013 příslušným správním orgánům oznámeno celkem 1799 přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, jichž se dopustilo 589 osob. Analýzou struktury těchto přestupků bylo zjištěno, že jednoho přestupku v daném období se dopustilo 323 osob, dvou a více přestupků pak 266 osob. Z toho vyplývá, že přestupkové recidivy spočívající v drobné krádeži se dopustilo 45 % pachatelů.

Tabulka č. 4: Přehled recidivy drobných krádeží skutků na jednotlivé pachatele v letech 2012 až 2013¹⁰⁸

	Počet skutků							
	1	2	3	4	5 a více	10 a více	15 a více	20 a více
Počet pachatelů	323	85	40	32	75	19	7	8

Graf č. 3: Percentuální vyjádření recidivy drobných krádeží v letech 2012 až 2013¹⁰⁹

^{108, 109} Vlastní zdroj.

Z výše uvedeného vyplývá, že stanovená hypotéza ve znění, že *více jak 50 % pachatelů přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se tohoto přestupku v průběhu následujících dvou let dopustí opakovaně, se nepotvrdila*. Více než polovina pachatelů, konkrétně 55 %, se krádeže podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona dopustí pouze jednou, avšak je nutno poznamenat, že výsledek se velmi blíží hodnotě stanovené hypotézou.

Hypotéza č. 2

Hypotéza č. 2 má za cíl zjistit, jaké procento pachatelů se dopustí recidivy přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona více než třikrát a byla by případně ohrožena trestním stíháním podle systému „třikrát a dost“. Pro toto zjištění byla hypotéza č. 2 stanovena ve znění:

Více jak 20 % pachatelů přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se tohoto přestupku v průběhu následujících dvou let dopustí více než třikrát.

Při analýze této hypotézy je nutno se znovu obrátit na přehled recidivy drobných krádeží uvedenou v tabulce č. 4 a na graf č. 3, jež vyjadřuje procentuální podíl recidivy drobných krádeží. Z takto zjištěných údajů vyplývá, že více jak tři drobných krádeží v průběhu dvou let se dopustilo celkem 141 pachatelů. Z celkového počtu 589 pachatelů se jedná tedy o 24 % podíl.

Uvedená hypotéza spočívající v tvrzení, že *více jak 20 % pachatelů přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se tohoto přestupku v průběhu následujících dvou let dopustí více než třikrát, se potvrdila*.

Hypotéza č. 3

Hypotéza č. 3 má za cíl zjistit, jaké procento pachatelů by bylo trestně stíháno za recidivu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona. Při tom je vycházeno z předpokladu, že toto procento bude menší, než při hypotéze č. 2, neboť někteří pachatelé svého jednání zanechají, případně jednotlivé útoky nebudou spáchány ve lhůtě jednoho roku. Z těchto důvodů byla stanovena hypotéza ve znění:

Trestní stíhání za opakované spáchání přestupku proti majetku podle navrženého ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku by bylo vedeno proti nejméně 15 % pachatelů drobných krádeží.

Analýzou údajů oznámených přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona z let 2012 až 2013 bylo zjištěno, že celkem by zavedení systému „tříkrát a dost“ vedlo ke 241 trestním stíháním, která by byla vedena proti 130 osobám. Vzhledem k celkovému počtu pachatelů drobných krádeží, kterých bylo v období let 2012 až 2013 celkem 589, zaobírá zmiňovaných 130 trestně stíhaných osob 22 % ze všech pachatelů drobných krádeží.

Tabulka č. 5: Přehled počtu trestních stíhání a počtu trestně stíhaných osob při aplikaci systému „tříkrát a dost“ na údaje z let 2012 až 2013¹¹⁰

Počet trestních stíhání	1	2	3	4	5	6	7	9	15
Počet stíhaných osob	85	18	13	6	4	1	1	1	1
Celkový počet trestních stíhání	241								
Celkem stíhaných osob	130								

Stanovená hypotéza, že *trestní stíhání za opakované spáchání přestupku proti majetku podle navrženého ustanovení § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku by bylo vedeno proti nejméně 15 % pachatelů drobných krádeží, se potvrdila.*

¹¹⁰ Vlastní zdroj.

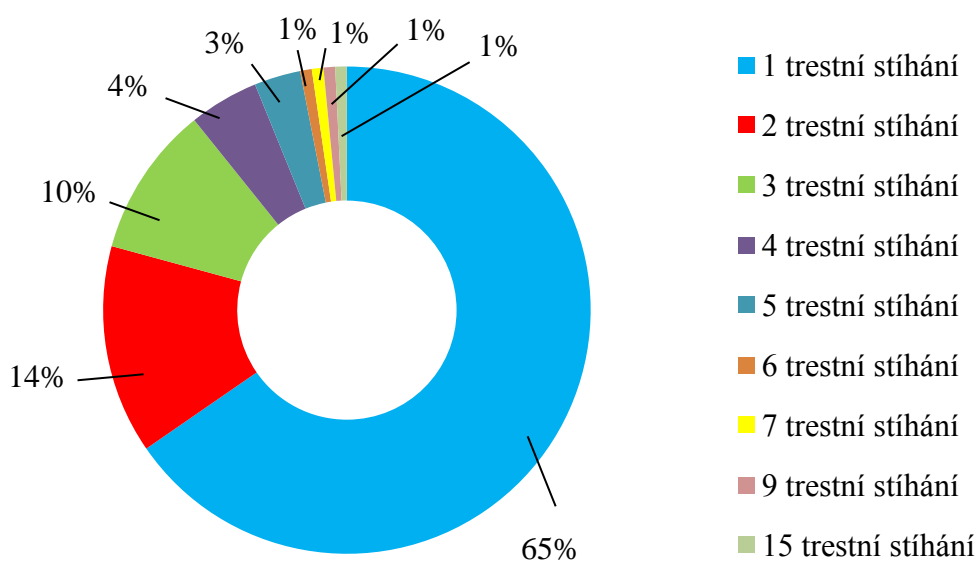
Hypotéza č. 4

Při stanovení hypotézy č. 4 je vycházeno z toho, že proti jedné třetině pachatelů, proti kterým by bylo vedeno trestní stíhání podle § 205 odst. 1 písm. f) trestního zákoníku, by bylo trestní stíhání v průběhu dvou let vedeno opakovaně. Hypotéza tedy zní:

Proti 33 % pachatelů by bylo vedeno více jak jedno trestní stíhání.

Analýzou struktury počtu trestních stíhání na jednoho pachatele bylo zjištěno, že jedno trestní stíhání by bylo vedeno proti 85 osobám z celkových 130. To znamená, že více jak jedno trestní stíhání by bylo vedeno proti 45 osobám, které vyjadřují 35 % podíl stíhaných osob.

Graf č. 4: Percentuální vyjádření počtu trestních stíhání na jednoho pachatele¹¹¹

Hypotéza spočívající v tvrzení, že *více jak jedno trestní stíhání by bylo vedeno proti nejméně 33 % pachatelů, se potvrdila.*

Hypotéza č. 5

Hypotéza č. 5 má za cíl zjistit, jaké procento trestních stíhání by vedly policejní orgány Obvodního ředitelství policie Praha II, Krajského ředitelství hl. m. Prahy. Je dán

¹¹¹ Vlastní zdroj.

předpoklad, že vzhledem k tomu, že území hl. m. Prahy je rozděleno na čtyři jednotlivá obvodní ředitelství policie, bude jejich vytiženost přibližně rovnoměrná. Proto byla stanovena hypotéza ve znění:

V rámci Obvodního ředitelství Praha II, Krajského ředitelství hl. m. Prahy, by bylo vedeno 25 až 33 % trestních stíhání.

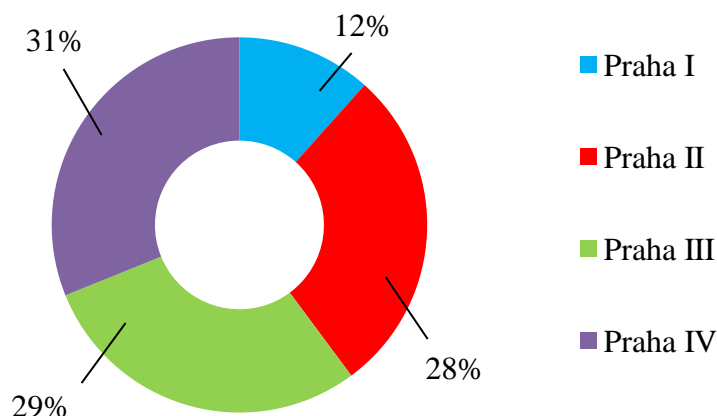
Tabulka č. 6: Počet trestních stíhání podle místní příslušnosti obvodních soudů¹¹²

Praha 1	Praha 2	Praha 3	Praha 4	Praha 5	Praha 6	Praha 7	Praha 8	Praha 9	Praha 10
4	13	2	41	55	17	7	20	48	34

Tabulka č. 7: Počet trestních stíhání podle místní příslušnosti obvodních ředitelství Krajského ředitelství hl. m. Prahy¹¹³

Praha I (Praha 1, 6, 7)	Praha II (Praha 2, 5, 13)	Praha III (Praha 3, 8, 9)	Praha IV (Praha 4, 10)
28	68	70	75

Graf č. 5: Percentuální vyjádření zatíženosti policejních orgánů jednotlivých obvodních ředitelství Krajského ředitelství hl. m. Prahy dle počtu trestních stíhání¹¹⁴

^{112, 113, 114} Vlastní zdroj.

Při vyhodnocení místní příslušnosti policejních orgánů bylo rovněž přihlédnuto k místní příslušnosti obvodních soudů na území hl. m. Prahy. Vytíženost jednotlivých obvodních soudů je znázorněna v tabulce č. 6. Co se týká místní příslušnosti policejních orgánů Obvodního ředitelství Praha II, bylo zjištěno, že v jeho působnosti by bylo vedeno celkem 68 trestních stíhání, což při celkovém počtu 241 trestních stíhání vyjadřuje 28 % podíl.

Hypotéza, že *v rámci Obvodního ředitelství Praha II, Krajského ředitelství hl. m. Prahy, by bylo vedeno 25 až 33 % trestních stíhání, se tímto potvrdila.*

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla věnována tématu, které je do značné míry opomíjeno. Hlavní otázka vyvstává při hodnocení míry společenské škodlivosti jednání spočívajícím v opakovaných drobných krádežích – zda v rámci principu ultima ratio postačuje projednání ve správním řízení, nebo je-li na místě takové jednání projednat před soudem v rámci trestního řízení. Helena Prášková v tomto směru uvádí: „*Hranici mezi trestným činem a správním deliktem ovlivňuje řada faktorů, jako tradice, typ státního zřízení a momentální politická situace.*“¹¹⁵ V tomto duchu byl stanoven i hlavní cíl této bakalářské práce, který se ve smyslu „de lege ferenda“ zabýval zavedením trestní odpovědnosti za opakované spáchání přestupku proti majetku.

Analýzou a následnou komparací trestně právních norem a norem týkajících se přestupkového jednání a trestání recidivy deliktů proti majetku bylo zjištěno, že současná právní úprava přestupkového řízení dostatečně neodrazuje pachatele od pokračování v protiprávní činnosti. Sankce v rámci správního řízení jsou stavěny zejména na finančním potrestání pachatele ve formě pokuty. Právě u přestupků proti majetku však toto řešení vychází jako zcela mylné, neboť ten kdo má potřebu vztahovat ruku vůči cizímu majetku, aby uspokojil své potřeby, není a nebude schopen uhradit uloženou finanční sankci. Naopak uložená finanční sankce může být startérem pro další pokračování v tomto jeho jednání. Jako řešení se nabízí v zásadě dvě možnosti – buď zcela nová kodifikace přestupkového zákona s možností uložení dalších alternativních sankcí, což by v důsledku mohla být pouze obdoba trestu obecně prospěšných prací, nebo začlenění postihu recidivy drobných krádeží do trestního zákoníku. Jako legislativně snazší i čistší cesta se jeví právě tato druhá možnost. Nastavením systému „třikrát a dost“ v kombinaci frekvence čtyř drobných krádeží spáchaných v průběhu jednoho roku by byla nastavena pomyslná hraniční čára oddělující společenskou škodlivost mezi přestupkem a trestným činem. Pachateli by byla několikrát dána možnost, aby svého protiprávního jednání zanechal za současného uložení odpovídající sankce v přestupkovém řízení. Pakliže této šance není schopen využít a nadále by porušoval chráněné společenské vztahy, zájmy a hodnoty, je plně na místě jeho postih v rámci trestního řízení. Tento základní cíl byl v rámci bakalářské práce splněn.

¹¹⁵ PRÁŠKOVÁ, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vyd. Praha, 2013, s. 172.

Bakalářská práce se zabírala rovněž i další legislativou, která by souvisela se zavedení systému „tříkrát a dost“. Prostor byl věnován problematice zavedení Centrální evidence přestupků. Při zhodnocení jejích kladů a záporů, lze jen doporučit, aby byla tato evidence zavedena bez ohledu na další vývoj zavedení trestní odpovědnosti za opakované spáchání vybraných druhů přestupku. Jejím zavedení by byla ulehčena práce správním orgánům i orgánům činným v trestním řízení a poskytovala by ucelený a objektivní obraz o osobě, proti níž je vedeno správní či trestní řízení. I to by přispělo ke správné diferenciaci mezi uloženými sankcemi té či oné osobě. Je pouze na škodu, že ve vládním prohlášení současné vlády Bohuslava Sobotky z roku 2014 není tomuto tématu věnován takřka žádný prostor a v příloze vládního prohlášení, kterým je koaliční smlouva, se hovoří pouze v obecné frázi o tom, že: „*Změníme trestní politiku s cílem omezit trestnou činnost i její recidivu.*“¹¹⁶

Jedním z dalších cílů bakalářské práce bylo ve smyslu „de lege ferenda“ navrhnout skutkovou podstatu trestného činu, kterým by byla zavedena trestní odpovědnost za opakované spáchání přestupku proti majetku. Na základě analýzy dosud a vzájemné komparace ustanovení § 205 odstavce 1 a odstavce 2 trestního zákoníku byla zvolena varianta začlenění postihu opakovaného spáchání přestupku proti majetku pod § 205 odst. 1 trestního zákoníku, nově rozšířeného o písmeno f). Při návrhu této nové skutkové podstaty bylo zejména přihlíženo k míře společenské škodlivosti takového jednání tak, aby pro pachatele představovala opravdovou hrozbou, avšak nebyla pro něj nadměrně tvrdá a zničující. Proto lze i tento cíl bakalářské práce hodnotit jako splněný.

Posledním vytyčeným cílem bylo zhodnocení dopadu při zavedení systému „tříkrát a dost“ na činnost správních a policejních orgánů městských částí Praha 2, Praha 5 a Praha 13, které spadají pod místní příslušnost Obvodního ředitelství Praha II, Krajského ředitelství hl. m. Prahy. V tomto bodě je přínos zavedení systému „tříkrát a dost“ nejednoznačný. Správní orgány by nadále pokračovaly v projednávání jim oznámených přestupků proti majetku, a to v míře a počtu nezměněném. Na jednu stranu by zavedení tohoto systému přimělo policisty oznamovat přestupky správním orgánům ve větší míře, neboť by ubylo projednání přestupků v blokovém řízení. Na druhou stranu je nutno počítat i s určitým úbytkem této přestupkové agendy s ohledem na

¹¹⁶ ČESKO. VLÁDA. *Programové prohlášení Vlády České republiky* [on-line]. Praha : Vláda České republiky. 2014, [cit. 2014-02-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove-prohlaseni-vlady-cr-115911/>>.

preventivní funkci systému „tříkrát a dost“, která by odrazovala pachatele od dalších útoků. Kvantitativně tedy nelze dopad zavedení systému „tříkrát a dost“ na činnost správních orgánů vyčíslit. Co se týká dopadu na vytíženost policejních orgánů, pak zavedení systému „tříkrát a dost“ by nemělo žádný výrazný dopad na jejich činnost. Dle vyhodnocení dosavadního nápadu přestupkové agendy na území Obvodního ředitelství Praha II, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, vyplývá, že trestní stíhání by bylo vedeno řádově v desítkách případů, které by vzhledem k celkovému nápadu trestné činnosti nepředstavovaly pro policejní orgány výrazný problém. Zároveň je nutno přihlídnout i k možnosti procesních odklonů u pachatelů, kteří již byli jednou či vícekrát odsouzeni a jejich další trestní stíhání by tak bylo neúčelné. Z uvedeného vyplývá, že i tento cíl bakalářské práce byl splněn.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E. a kol. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha : Linde, 2011. 760 s. ISBN 978-80-7201-859-8.
2. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 9. vyd. Praha : Linde, 2002. 410 s. ISBN 80-7201-357-2.
3. ČESKO. *Statistická ročenka kriminality 2012*. Praha : Odbor dohledu Ministerstva spravedlnosti ČR, 2012. 592 s.
4. ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2012*. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, 2013. 125 s.
5. ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha : EUROUNION, 1998. 255 s. ISBN 80-85858-70-3.
6. HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 2. rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2003. 1320 s. ISBN 80-7179-740-5.
7. HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 7. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. 875 s. ISBN 978-80-7400-049-2.
8. CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
9. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o obecní policii*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. 542 s. ISBN 978-80-7400-165-9.
10. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2011. 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4.
11. KNAPP, V. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 1995. 247 s. ISBN 80-7179-028-1.
12. KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha : Leges, 2009. 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8.

13. MATES P., ŠEMÍK K. Zákaz pobytu jako sankce za přešupek. *Trestněprávní revue*. 2013, č. 3, s. 67. ISSN 1213-5313.
14. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. 2. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2010. 400 s. ISBN 978-80-7380-291-2.
15. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2009. 410 s. ISBN 978-80-7380-237-0.
16. PRÁŠKOVÁ, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. Praha : C. H. Beck, 2013. 420 s. ISBN 978-80-7400-456-8.
17. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0.
18. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-80-7400-428-5.
19. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.
20. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2012. 636 s. ISBN 978-80-7400-429-2.
21. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. 458 s. ISBN 978-80-7400-142-0.
22. VLČKOVÁ, A. *Zákon o pobytu cizinců na území ČR*. 1. vyd. Praha : EUROUNION, 2003. 416 s. ISBN 80-7317-024-8.

Elektronické zdroje

1. Center for Retail Research. *The Global Retail Theft Barometer 2011*. Retailresearch.org [on-line]. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://www.retailresearch.org/grtb_currentsurvey.php>.

2. GINTER, J., *Pachatelé mají více práv než oběti, varoval soudce Jan Sváček*. Právo [on-line]. 14.10.2013, [cit. 2013-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/316021-pachatele-maji-vice-prav-nez-obeti-varoval-soudce-jan-svacek.html>>.
3. JŮZLOVÁ, P. *Češi ukradnou z obchodů miliardy. Amnestie situaci zhoršila*. Lidovky.cz [on-line]. 27.05.2013, [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://byznys.lidovky.cz/cesi-ukradnou-z-obchodu-miliardy-amnestie-situaci-zhorsila-p4b-/firmy-trhy.aspx?c=A130526_223052_firmy-trhy_vs>.
4. KOUKAL, J. *Za opakované přestupky mají hrozit tvrdší tresty, navrhuje Pospíšil* [on-line]. 28.12.2011, [cit. 2014-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/domaci/254653-za-opakovane-prestupky-maji-hrozit-tvrdsi-tresty-navrhuje-pospisil.html>>.
5. MACH, P. *Centrální registr přestupků – cesta k policejnímu státu*. blog.idNES.cz [on-line]. 29.12.2011, [cit. 2013-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://machpetrmach.blog.idnes.cz/c/238379/Centralni-registr-prestupku-cesta-k-policejnimu-statu.html>>.
6. Tiskový odbor ministerstva spravedlnosti. *Ministerstvo zpracovalo analýzu efektivnějšího postihu drobné kriminality*. In MSČR [on-line]. 28.12.2011, [cit. 2013-12-02]. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5130&d=320396>>.
7. The free legal dictionary. *Three Strikes Laws*. legal-dictionary.thefreedictionary.com [on-line]. [cit. 2013-12-14]. Dostupné z WWW: <<http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Three+Strikes+Laws>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. SKUPINA POSLANCŮ. *Návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona ve znění zákona č. 306/2009 Sb.* Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. 2011, 12 s. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=431&ct1=0>>.

2. ČESKO. VLÁDA. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Vláda České republiky. 2013, 57 s. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1107&ct1=0>>.
3. ČESKO. VLÁDA. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Vláda České republiky. 2013. 37 s. Dostupné z WWW: <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN955KGTTG>>.
4. ČESKO. VLÁDA. *Programové prohlášení Vlády České republiky*. Vláda České republiky. 2010, 42 s. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programova-prohlaseni-74856/>>.
5. ČESKO. VLÁDA. *Programové prohlášení Vlády České republiky* [on-line]. Vláda České republiky. 2014, 51 s. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove-prohlaseni-vlady-cr-115911/>>.
6. ČESKO. VLÁDA. *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012*. Vláda České republiky. 2011, 53 s. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/uplna-verze-strategie-vlady-v-boji-proti-korupci-na-obdobi-let-2011-a-2012.aspx>>.
7. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 7 Tdo 184/2002 [ze dne 26. června 2002]. In *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky*. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/2EDC0374E5030963C1257A4E006AC174?openDocument&Highlight=0>.
8. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 3 Tdo 520/2002 [ze dne 27. srpna 2002]. In *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky*. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/B559A17E1E799A5BC1257A4E006A6055?openDocument&Highlight=0>.

9. ČESKO. KRAJSKÝ SOUD V HRADCI KRÁLOVÉ. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 11 To 435/97 [ze dne 13. října 1997]. ASPI. ID JUD13787CZ.
10. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 24 ze dne 18. dubna 1957, o kárném stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1957, částka 12, s. 128-130. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=24/1957&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
11. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 200 ze dne 18. května 1990 o přestupcích. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1990, částka 35, s. 810-840. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1990&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=7>>. ISSN 1210-0005.
12. ČESKO. Zákon č. 326 ze dne 23. prosince 1999 o pobytu cizinců na území České republiky In *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 106, s. 7406-7447. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=326/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
13. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 09. února 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.
14. ČESKO. Zákon č. 265 ze dne 31. července 2001, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 102, s. 6366-6428. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=8>>. ISSN 1211-1244.

15. ČESKO. Zákon č. 494, kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 186, s. 6545-6548. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2012&typeLaw=zakon&What=Rok>>. ISSN 1211-1244.
16. RAKOUSKO-UHERSKO. Zákon č. 117 ze dne 27. května 1852, Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích. In *Říšský zákoník*. 1852, částka 36, s. 493-591. Dostupné z WWW: <<http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rbo&datum=1852&page=1861&size=45>>.
17. SLOVENSKO. Zákon č. 300 ze dne 20. května 2005 trestný zákon. In *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2005, částka 129, s. 3002-3090. Dostupné z WWW: <http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&_filter_predpis_aspi_id=&q=trestn%C3%BD+z%C3%A1kon>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- ZBROJKA, J. *Specifika trestných činů proti majetku*. Praha, 2013. Absolventská práce. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Praze. Vedoucí práce : Mgr. Jaroslava Boučková.
- Interní databáze Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy.
- Řízený rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 5, ze dne 7. března 2014.
- Řízený rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 13, ze dne 7. března 2014.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Počet zjištěných přestupků v letech 2011 a 2012
Tabulka č. 2	Způsob vyřešení zjištěných přestupků ze strany P ČR a obecní policie
Tabulka č. 3	Přehled spáchaných a k projednání oznámených přestupků proti majetku na území hl. m. Prahy v letech 2012 až 2013
Tabulka č. 4	Přehled recidivy drobných krádeží skutků na jednotlivé pachatele v letech 2012 až 2013
Tabulka č. 5	Přehled počtu trestních stíhání a počtu trestně stíhaných osob při aplikaci systému „tříkrát a dost“ na údaje z let 2012 až 2013
Tabulka č. 6	Počet trestních stíhání podle místní příslušnosti obvodních soudů
Tabulka č. 7	Počet trestních stíhání podle místní příslušnosti obvodních ředitelství Krajského ředitelství hl. m. Prahy

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1 Percentuální podíl jednotlivých trestů uložených za trestný čin krádeže v České republice za rok 2012
- Graf č. 2 Percentuální podíl jednotlivých trestů uložených za trestný čin krádeže v hl. m. Praze za rok 2012
- Graf č. 3 Percentuální vyjádření recidivy drobných krádeží v letech 2012 až 2013
- Graf č. 4 Percentuální vyjádření počtu trestních stíhání na jednoho pachatele
- Graf č. 5 Percentuální vyjádření zatíženosti policejních orgánů jednotlivých obvodních ředitelství Krajského ředitelství hl. m. Prahy dle počtu trestních stíhání

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Přehled celosvětových maloobchodních ztrát podle států v roce 2011
- II. Ztráty podle států dle procenta z tržeb
- III. Nápad přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona spáchaný ve formě krádeží na území Obvodního ředitelství Praha II v letech 2012-2013
- IV. Percentuální vyjádření složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 podle místa trvalého pobytu
- V. Přehled trestů uložených v letech 2011-2012 za trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákona na území hl. m. Prahy a České republiky
- VI. Percentuální vyjádření podílu mužů a žen na drobných krádežích v letech 2012 až 2013
- VII. Věkové složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 - muži
- VIII. Věkové složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 – ženy
- IX. Řízený rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 5, ze dne 7. března 2014
- X. Řízený rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 13, ze dne 7. března 2014

Příloha I

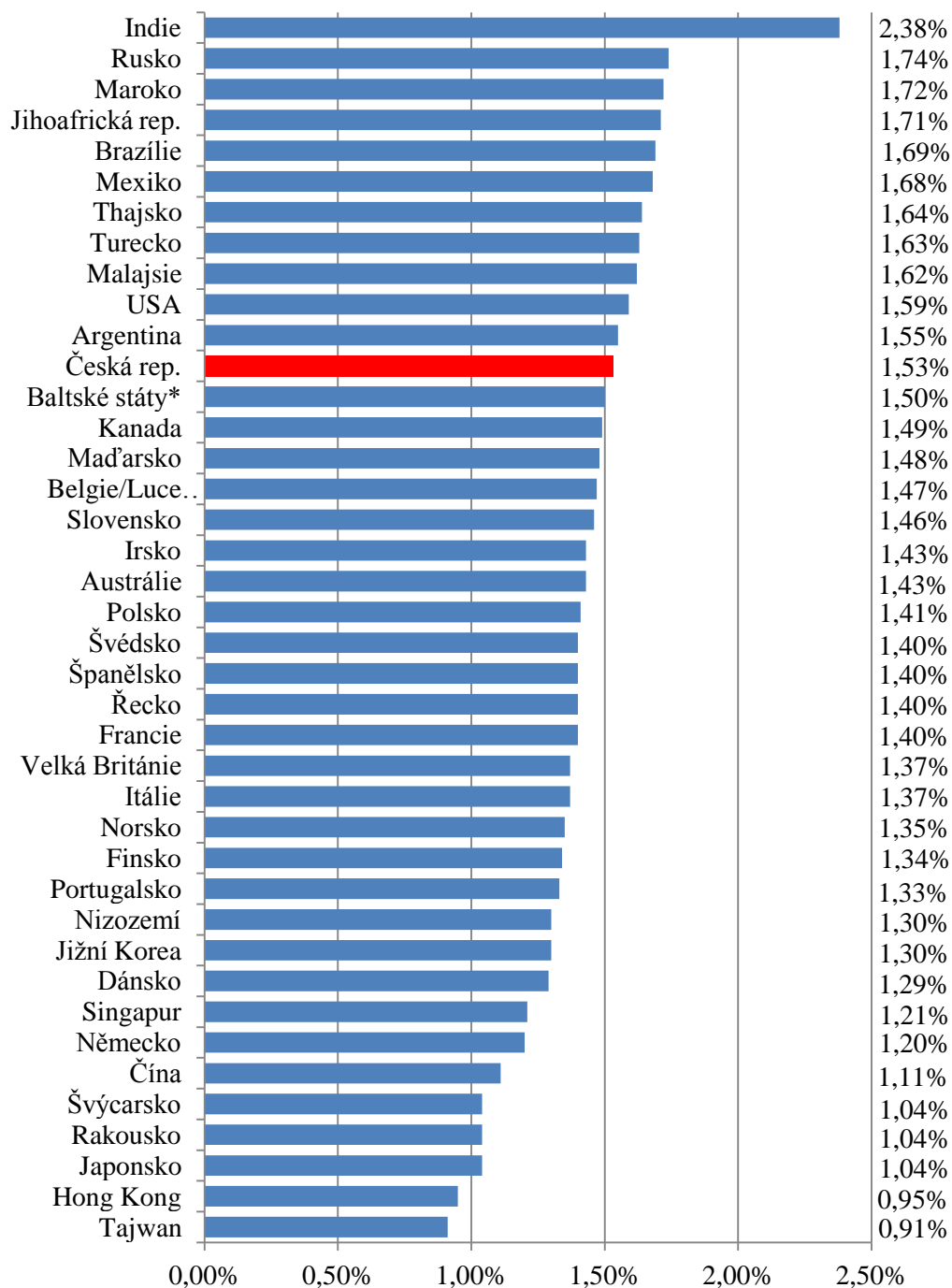
Přehled celosvětových maloobchodních ztrát podle států v roce 2011¹¹⁷

Stát	Celkové ztráty (v miliardách USD)	Ztráty v roce 2011 (jako % z tržeb)	Ztráty v roce 2010 (jako % z tržeb)	Procentuální změna ve zmenšení sazby 2010-2011
Kanada	\$ 3,630	1,49%	1,42%	4,9%
USA	\$ 41,691	1,59%	1,50%	6,0%
Severní Amerika	\$ 45,321	1,58%	1,49%	6,0%
Argentina	\$ 0,748	1,55%	1,48%	4,7%
Brazílie	\$ 2,384	1,69%	1,64%	3,0%
Mexiko	\$ 2,921	1,68%	1,61%	4,3%
Latinská Amerika	\$ 6,053	1,67%	1,60%	4,4%
Maroko	\$ 0,042	1,72%	1,64%	4,9%
Jihoafrická rep.	\$ 0,773	1,71%	1,62%	5,6%
Střední východ/Afrika	\$ 0,815	1,71%	1,62%	5,6%
Austrálie	\$ 2,066	1,43%	1,39%	2,9%
Čína	\$ 1,141	1,11%	1,04%	6,7%
Hongkong	\$ 0,304	0,95%	0,91%	4,4%
Indie	\$ 0,778	2,38%	2,72%	-12,5%
Japonsko	\$ 9,644	1,04%	1,00%	4,0%
Malajsie	\$ 0,271	1,62%	1,53%	5,9%
Singapur	\$ 0,174	1,21%	1,17%	3,4%
Jižní Korea	\$ 2,270	1,30%	1,24%	4,8%
Tchaj-wan	\$ 0,590	0,91%	0,87%	4,6%
Thajsko	\$ 1,050	1,64%	1,57%	4,5%
Asie-Tichomoří	\$ 18,288	1,22%	1,21%	0,8%
Baltské státy	\$ 0,297	1,50%	1,40%	7,1%

¹¹⁷ Center for Retail Research. The Global Retail Theft Barometer 2011 [on-line]. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://www.retailresearch.org/grtb_currentsurvey.php>.

Belgie/Lucembursko	\$ 1,225	1,47%	1,38%	6,5%
Česká republika	\$ 0,532	1,53%	1,40%	9,3%
Dánsko	\$ 0,540	1,29%	1,21%	6,6%
Finsko	\$ 0,579	1,34%	1,28%	4,7%
Francie	\$ 6,636	1,40%	1,36%	2,9%
Irsko	\$ 0,644	1,43%	1,32%	8,3%
Itálie	\$ 4,688	1,37%	1,28%	7,0%
Maďarsko	\$ 0,500	1,48%	1,38%	7,2%
Německo	\$ 7,303	1,20%	1,12%	7,1%
Nizozemí	\$ 1,688	1,30%	1,22%	6,6%
Norsko	\$ 0,631	1,35%	1,26%	7,1%
Polsko	\$ 1,684	1,41%	1,35%	4,4%
Portugalsko	\$ 0,499	1,33%	1,24%	7,3%
Rakousko	\$ 0,653	1,04%	0,97%	7,2%
Rusko	\$ 4,001	1,74%	1,61%	8,1%
Řecko	\$ 0,735	1,40%	1,30%	7,7%
Slovensko	\$ 0,200	1,46%	1,37%	6,6%
Španělsko	\$ 3,947	1,40%	1,30%	7,7%
Švédsko	\$ 0,917	1,40%	1,34%	4,5%
Švýcarsko	\$ 0,868	1,04%	1,00%	4,0%
Turecko	\$ 2,020	1,63%	1,52%	7,2%
Velká Británie	\$ 7,828	1,37%	1,29%	6,2%
Evropa	\$ 48,615	1,39%	1,29%	7,8%
Celkem	\$ 119,092	1,45%	1,36%	6,6%

Ztráty podle států dle procenta z tržeb¹¹⁸

¹¹⁸ Center for Retail Research. The Global Retail Theft Barometer 2011 [on-line]. [cit. 2013-10-13]. Dostupné z WWW: <http://www.retailresearch.org/grtb_currentsurvey.php>.

Příloha III

Nápad přestupků proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona spáchaný ve formě krádeží na území Obvodního ředitelství Praha II v letech 2012-2013¹¹⁹

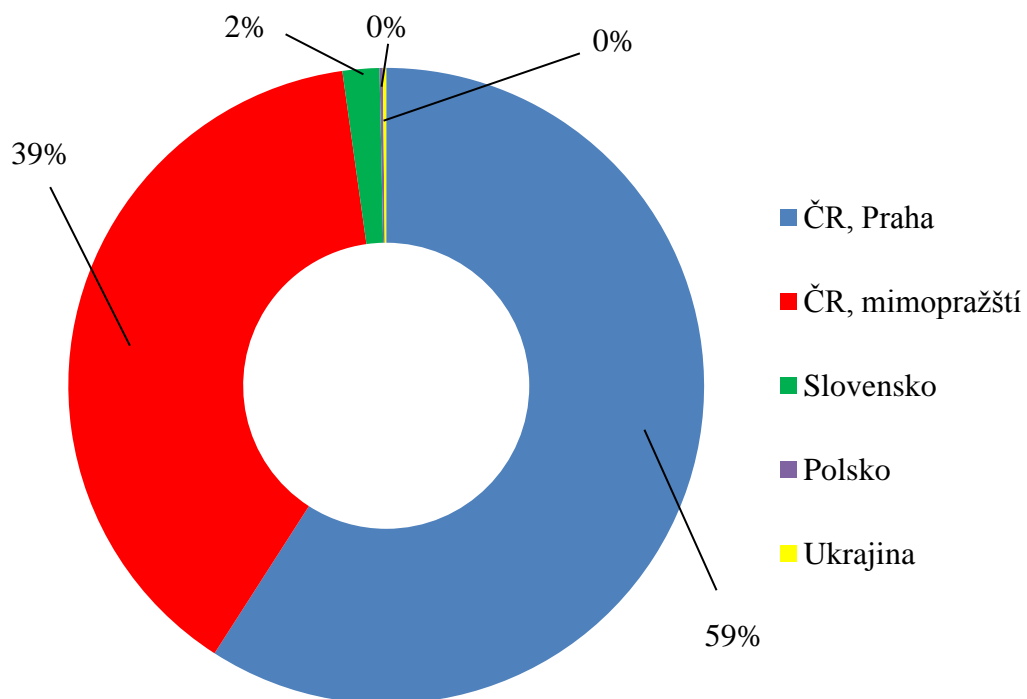
Praha 2			
	Počet pachatelů	Počet skutků	Způsobená škoda
2012	39	49	19 549
2013	24	26	7 010
Celkem 2012-2013	61	75	26 559

Praha 5			
	Počet pachatelů	Počet skutků	Způsobená škoda v Kč
2012	245	344	120 928
2013	162	184	77 278
Celkem 2012-2013	383	428	198 206

Praha 13			
	Počet pachatelů	Počet skutků	Způsobená škoda v Kč
2012	71	81	52 779
2013	130	147	118 456
Celkem 2012-2013	194	228	171 235

¹¹⁹ Vlastní zdroj.

Percentuální vyjádření složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 podle místa trvalého pobytu¹²⁰

¹²⁰ Vlastní zdroj

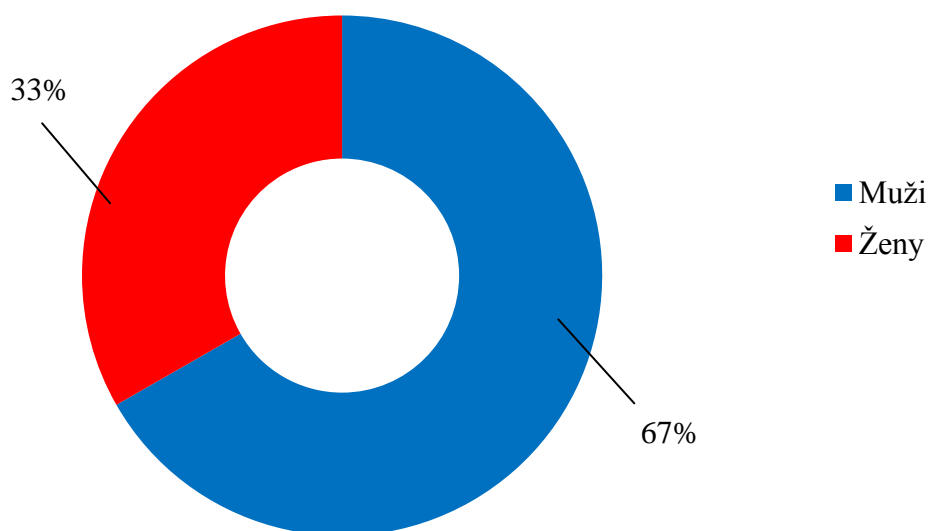
Příloha V

Přehled trestů uložených v letech 2011-2012 za trestný čin krádeže podle § 205 trestního zákona na území hl. m. Prahy a České republiky¹²¹

2011			2012		
	Praha	ČR		Praha	ČR
nepodmíněně	629	4 223	nepodmíněně	898	5 508
<i>z toho do 1 roku</i>	457	2 760	<i>z toho do 1 roku</i>	566	3 363
<i>z toho od 1 do 5 let</i>	169	1 434	<i>z toho od 1 do 5 let</i>	292	1 990
<i>z toho od 5 do 15 let</i>	3	28	<i>z toho od 5 do 15 let</i>	39	152
<i>z toho od 15 do 25 let</i>	0	1	<i>z toho od 15 do 25 let</i>	1	3
podmíněně	979	7 340	podmíněně	1 949	14 040
domácí vězení	2	71	domácí vězení	8	131
obecně prospěšné práce	98	2 102	obecně prospěšné práce	190	3 683
zákaz činnosti	0	1	zákaz činnosti	0	7
peněžitý trest	5	129	peněžitý trest	23	244
Spojeno s hlavní sankcí			Spojeno s hlavní sankcí		
zákaz činnosti	17	222	zákaz činnosti	74	837
peněžitý trest	3	48	peněžitý trest	16	158
jiný trest	223	924	jiný trest	245	1 237
upuštěno od potrestání	46	403	upuštěno od potrestání	118	817

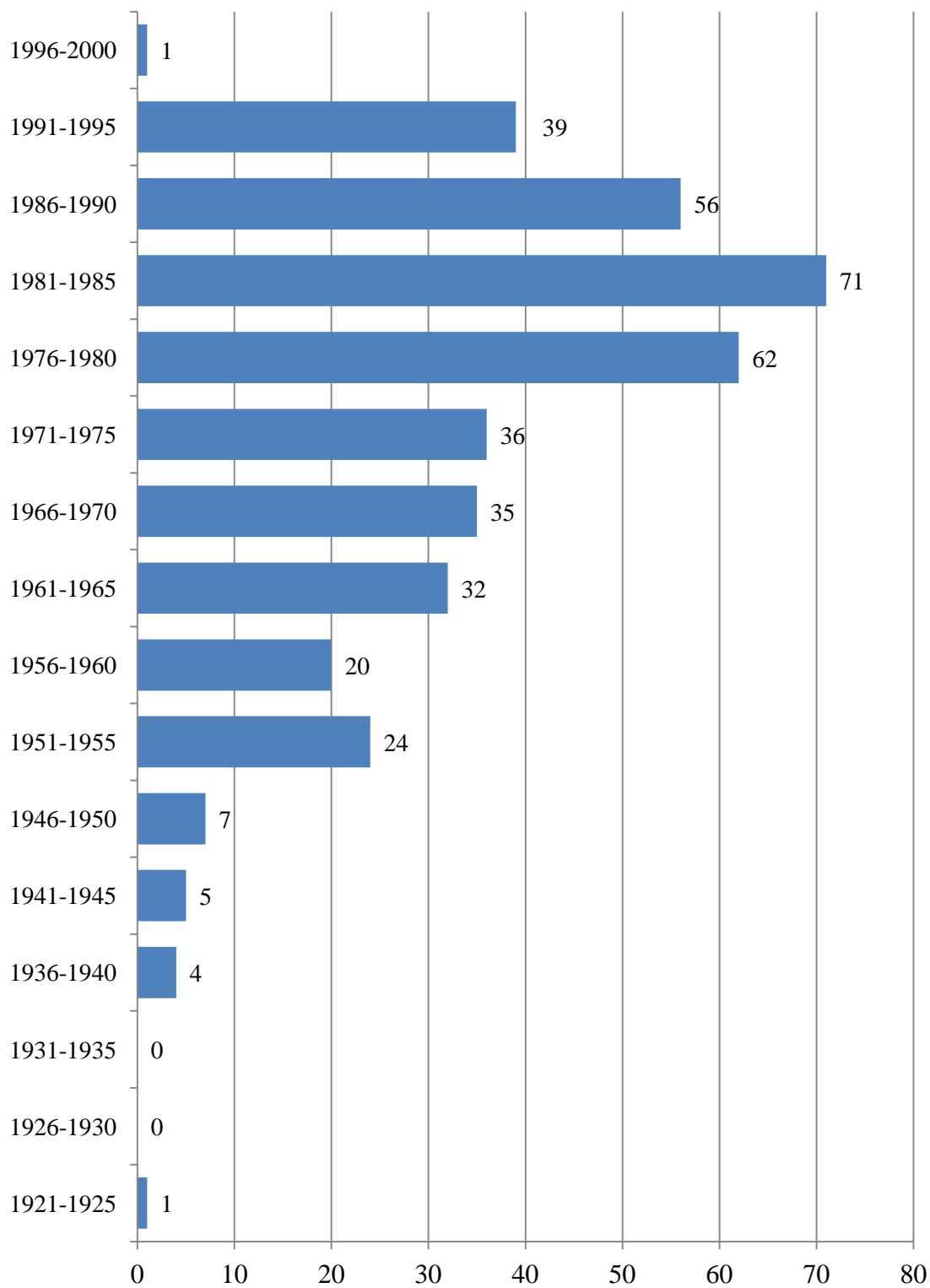
¹²¹ ČESKO. Statistická ročenka kriminality 2012. Praha, 2012, s. 144.

**Percentuální vyjádření podílu mužů a žen na drobných krádežích
v letech 2012 až 2013¹²²**

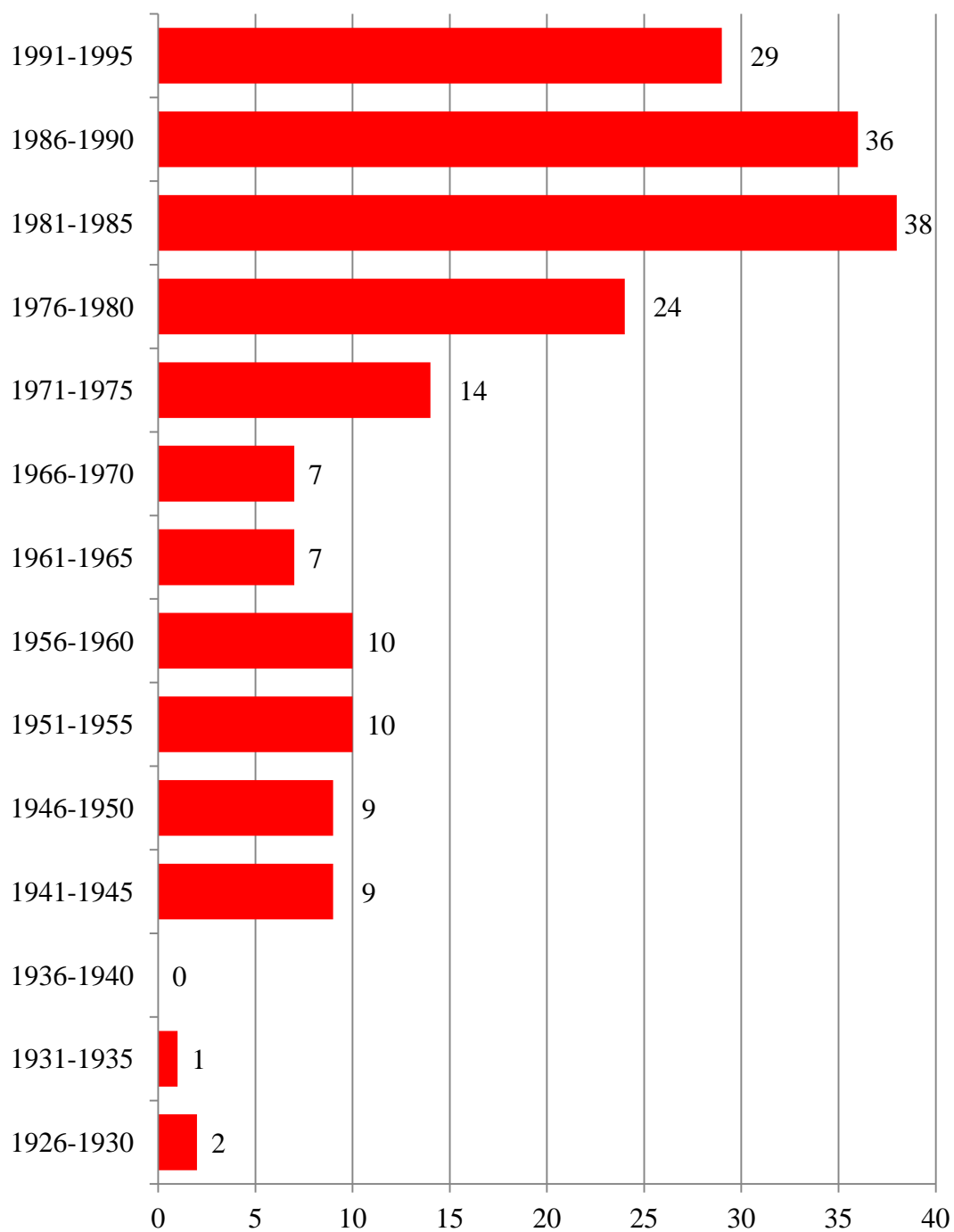
¹²² Vlastní zdroj

Věkové složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 - muži¹²³

¹²³ Vlastní zdroj

Věkové složení pachatelů drobných krádeží v letech 2012 až 2013 – ženy¹²⁴

¹²⁴ Vlastní zdroj

Příloha IX

Řízený rozhovor s JUDr. Leškem Wróbelem, vedoucím oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 5, ze dne 7. března 2014

1. Jaké druhy přestupků projednává Váš správní orgán nejčastěji?

Nejčastěji to jsou přestupky proti majetku, konkrétně je to asi 90 % přestupků podle § 50 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona a přestupky proti občanskému soužití, u nich jsou to z 90 % přestupky podle § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona.

2. Jaký procentuální podíl u přestupků proti majetku zaujímají krádeže?

Krádeže asi ze 70 %.

3. Jaký způsob projednání přestupků proti majetku využíváte nejčastěji?

Ze 70 % řešíme přestupky proti majetku vydáním příkazu podle § 87 přestupkového zákona, zbytek připadá na klasické správní řízení.

4. Co Vám obecně v průběhu přestupkovém řízení činí největší obtíže?

Největší obtíže činí určitě doručování, tedy nepřebírání pošty. Pak to je nedostavování podezřelých a svědků.

5. Jaká je úspěšnost doručení rozhodnutí ve věci přestupci?

U rozhodnutí je úspěšnost doručení cca 95 %, u příkazů je to procento nižší cca 60 %.

6. Jaký podíl má doručení fikcí?

Fikcí je doručeno zhruba 70 % příkazů. Rozhodnutí jsou fikcí doručena v cca 40 % případů.

7. Jaké jsou nejčastěji Vámi uložené sankce za přestupky proti majetku, konkrétně u krádeží – vyjádřete v procentech?

Z 99 % to jsou pokuty.

8. Jaká je nejčastější výše Vámi uložených pokut za přestupky proti majetku (krádeže)?

To je individuální s přihlédnutím ke konkrétnímu případu, zpravidla se to ale pohybuje od 1000 až do 3000,- Kč.

9. Víte, jaký podíl z uložených pokut je uhrazen?

Dlouhodobě je to asi 50 %.

10. Jaké máte doposud zkušenosti se sankcí zákazu pobytu? Využíváte je? Jaké má podle Vás klady a zápory?

Zatím ne. Vynaložená práce pro uložení této sankce v takto nastaveném systému se nevyplácí.

11. Je podle Vás zákaz pobytu v praxi účinnou sankcí?

Ne.

12. Jste spokojen se současným stavem přestupkového řízení, respektive správního trestání? Je podle Vás současný systém účinný? Jsou uložené sankce vymahatelné?

Spokojen nejsem. Systém je účinný tak z 50 % - viz bod 9.

13. Je podle zvýšení pokut za přestupky proti majetku, které je v současné době v legislativním procesu, cestou k efektivnějšímu postihu pachatelů?

U příkazu rozhodně ano, u rozhodnutí ad hoc.

14. Jste pro zavedení Centrálního registru přestupků?

Ano.

15. Jakým způsobem by ovlivnil Vaši činnost – klady x zápory?

V jeho zavedení vidím pouze klady – zvláště ve větší možnosti postihu recidivy, konkrétně při ukládání odpovídající pokuty.

16. Domníváte se, že by pro efektivnější postih „přestupkových recidivistů“ měl být zpřísněn postih v rámci přestupkového řízení nebo jej převést do trestního řízení?

Ano, převedením zejména recidivy přestupků by se zvýšila efektivnost postihu pachatelů.

17. Jaký je Váš názor na systém „tříkrát a dost“?

Jsem pro jeho zavedení.

18. Domníváte se, že by Vám jako správnímu orgánu zavedení systému „tříkrát a dost“ pomohlo? Jakým způsobem?

Domnívám se, že ano. Mělo by to preventivní, odstrašující vliv na pachatele. Celkově by se dle mého názoru snížil počet řešených přestupků.

19. Jsou Vám oznámené přestupky řádně zadokumentovány? Jaké případně obsahují nedostatky?

V naprosté většině ano. V případě krádeží dokumentované Oddělením hlídkové služby a Pohotovostní motorizované jednotky Policie České republiky je někdy nedostatečné zpracování. Chybí vyjádření pachatele, není uvedeno, co konkrétně odcizil, tj. chybí účtenky.

Příloha X

Řízený rozhovor s JUDr. Zuzanou Baumrukovou, vedoucí oddělení správního trestání, Úřadu Městské části pro Prahu 13, ze dne 7. března 2014

1. Jaké druhy přestupků projednává Váš správní orgán nejčastěji?

Nejčastěji projednáváme přestupky na úseku majetku, občanského soužití, veřejného pořádku, osobních dokladů a zbraní a střeliva

2. Jaký procentuální podíl u přestupků proti majetku zaujímají krádeže?

Odhadem se jedná o 80 %.

3. Jaký způsob projednání přestupků proti majetku využíváte nejčastěji?

V současné době, při narůstajícím počtu krádeží v provozovnách obchodních řetězců je převažujícím prvotním rozhodnutím forma „Příkazu vydaného dle § 87 zák. o přestupcích“. Formy příkazu je využíváno zhruba v 75 %.

4. Co Vám obecně v průběhu přestupkovém řízení činí největší obtíže?

V průběhu přestupkového řízení je největším problémem doručování u osob, kde nelze použít fikci doručení (osoby s úřední adresou pobytu, nezdržující se na adrese pobytu vedené v registru, osoby bez domova).

5. Jaká je úspěšnost doručení rozhodnutí ve věci přestupci?

Přibližně 70%.

6. Jaký podíl má doručení fikcí?

Odhadem více jak 1/3 doručovaných zásilek.

7. Jaké jsou nejčastěji Vámi uložené sankce za přestupky proti majetku, konkrétně u krádeží – vyjádřete v procentech?

Nejčastěji uloženou sankcí je pokuta, a to asi v 80 % případů.

8. Jaká je nejčastější výše Vámi uložených pokut za přestupky proti majetku (krádeže)?

Nelze jednoznačně odpovědět, to záleží na okolnostech jednotlivého přestupkového případu (výše škody není jediným kritériem) a na tom, zda je věc řešena příkazem nebo rozhodnutím. U příkazu je výše pokuty limitována částkou 4.000,- Kč, zatímco u klasického řízení 15.000,- Kč.

9. Víte, jaký podíl z uložených pokut je uhrazen?

Podíl dobrovolně uhrazených pokut před předáním k vymáhání se pohybuje mezi 30-40%. Zbytek jde k vymáhání, které realizuje Ekonomický odbor zdejšího správního orgánu. Zpětná vazba je zprostředkována prostřednictvím speciálního PC programu.

10. Jaké máte doposud zkušenosti se sankcí zákazu pobytu? Využíváte jej? Jaké má podle Vás klady a zápory?

Sankce dle § 11 odst. 1 písm. e) zákona o přestupcích v našich poměrech prozatím využita nebyla. Řada případů je řešena v příkazním řízení, ve kterém zákaz pobytu stejně jako zákaz činnosti či propadní věci nelze vyslovit. Dále situaci komplikuje zákonná podmínka stanovená v § 15a odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, tedy adresa trvalého pobytu pachatele přestupku (včetně osob evidovaných pobytém na úřední adrese) a v neposlední řadě doručitelnost těchto rozhodnutí.

11. Je podle Vás zákaz pobytu v praxi účinnou sankcí?

Z hlediska praxe bez znalosti výstupů z ostatních územních celků a relativně „krátkou dobu účinnosti“ nedokáží zaujmout relevantní stanovisko. Z hlediska mého subjektivního náhledu by tato sankce za předpokladu dobré součinnosti mezi zainteresovanými stranami - úřad, Policie České republiky, zapojení městské policie, úřad domovské obce, z hlediska preventivně výchovného mohla sehrát pozitivní roli.

12. Jste spokojena se současným stavem přestupkového řízení, respektive správního trestání? Je podle Vás současný systém účinný? Jsou uložené sankce vymahatelné?

Spíše ne. Systém není plně vyvážený. U vymahatelnosti sankcí závisí také na tom, jakého přestupku se pachatel dopustil a na majetkových poměrech obviněného

13. Je podle zvýšení pokut za přestupky proti majetku, které je v současné době v legislativním procesu, cestou k efektivnějšímu postihu pachatelů?

U pachatelů přestupků, u kterých je dobytost pohledávky nulová, navýšení pokut jako prevence nepomůže. Je však faktem, že současná nevyváženost sankcí s odkazem na ekonomickou situaci a vymezení přestupků ve zvláštních právních předpisech má spíše kontraproduktivní dopad, např. když za přestupek na úseku osobních dokladů můžete dostat vyšší pokutu než, když někomu úmyslně způsobíte otřes mozku a vede k dehonestaci přestupkového řízení. Proto navýšení pokut a zejména v příkazním řízení považují za efektivní.

14. Jste pro zavedení Centrálního registru přestupků?

Určitě ano.

15. Jakým způsobem by ovlivnil Vaši činnost – klady x zápory?

Např. dopad pro posouzení osoby pachatele přestupku s odkazem na § 12 dopad při rozhodování o sankci. Rovněž tak případná kriminalizace přestupků se bez zavedení Centrální evidence přestupků neobejde.

16. Domníváte se, že by pro efektivnější postih „přestupkových recidivistů“ měl být zpřísněn postih v rámci přestupkového řízení nebo jej převést do trestního řízení?

Za předpokladu vytvoření dostatečných podmínek - ekonomických, personálních a materiálně technických, pro fungování systému by bylo jednoznačně efektivnějším nástrojem převedení „přestupkových recidivistů“ do režimu trestního řízení, a to nejen z hlediska preventivně výchovného, ale i s dopadem na možnosti zákonného postupu v intencích práva správního a trestního.

17. Jaký je Váš názor na systém „tříkrát a dost“?

S tímto systémem souhlasím. Hrozba omezení osobní svobody je účinnějším nástrojem než hrozba uložení majetkové sankce.

18. Domníváte se, že by Vám jako správnímu orgánu zavedení systému „tříkrát a dost“ pomohlo? Jakým způsobem?

Ano. S odkazem na výše citované by zavedení systému znamenalo posílení preventivně výchovného účelu sankce a ve svém důsledku by se projevilo na snížení nápadu přestupkové činnosti a na zvýšení vážnosti přestupkového řízení.

19. Jsou Vám oznámené přestupky řádně zadokumentovány? Jaké případně obsahují nedostatky?

Většinou ano. Občas neprovedení úkonů, jež nesnesou odkladu a které mohou mít dopad na právní kvalifikaci skutku, nedostatky v lustraci osob podezřelých z přestupku, nedostatečné zajištění kontaktu na osoby hlášených na úřední adrese.